

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hátra 3 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hátra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szedes petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

nyitász óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 21. sz.
TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap július 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A novellától a regényig.
- A violánsok.
- Szünet a politikában.
- A flumel tengerész-estrajk.
- Az aradi kamara Wekerlehez.
- Aktalompás a törvényszéknél.
- Katonai reformok.
- Betörő hajszja a háztetőkön.
- Amiről beszélnek.
- Levelek a tengerszéről.
- Autobuazon Siófokig.
- Letartóztatott uzsorás.
- A „délielött” bélyegző.
- Textil-gyár Aradon.
- Bánhid József báró temetése.
- Társ: II. Rákóczi Ferenc. (Márki Sándor dr. legújabb könyve.) Ismerteti: Kara Győző.

A novellától a regényig.

Arad, július 11.

Minden törvény annyit ér, amennyit neki a nemzeti erő és közfelfogás tulajdonít. Ezt az igazságot egy nagy magyar politikus mondta egyszer és nem Günther novellájára célt vele, mert akkor még sem Güntherről, sem a közóhajban évtizedekre visszamenő novellájáról nem tudott a politikai álmoskönyv, mely szerencsés csillagzata alatt szülte Günthert, aki a politika történetébe beirt egy novellaírás módosítást a végrehajtási eljárásról. A novellát annyit forgatták, annyit módosították, hogy végre regény lett belőle, szép olvasott regény s még nincs rajta a király legfelsőbb kézjegye, de az ismert nevű szerzőtől a közfelfogás máris sürgeti a második javított kiadást.

Alkotó államférfiak sokszor ép oly naivak, mint a rossz versírók. A legszebb vers az övék, ha kinrimeik dőcögően vakkantanak. A szerzőnek meg kell bocsátani ezt a kis egoizmust. Törvényalkotásnál mégis más szempontok játszanak közre, mint egy rossz versnél, mert minden törvény annyit ér stb., mint a nagy államférfi mondta egyszer.

Megengedjük, hogy Günther novellájával jót akart, de a közfelfogás ezt nem fogja vele átérezni és már a többség is izgalomba jött novellája tárgyalásakor. Ez az izgalom most fokozódva fut végig az egész országon.

Azt mondhatná a törvényalkotó, hogy a későbbi gyakorlatban ki fog tűnni a novella sok jó oldala, csak az átmenet nehézségein essünk keresztül. Igen ám, de éppen ehhez fűződik sok ekszisztencia panaszos jajszava.

A mindnyájunk fölött trónoló Hittel őnagysága elsőnek olvasta át Günther novelláját, egyfolytában, mint egy Prevost regényt és orrcimpái reszketnek a felindulástól. Mi lesz a hét gyermekes családapával, kérdi a nagy szívű nő, mert én tovább nem vehetem pártfogásomba őket, ha a párnájukhoz nyulnom továbbra tilos? Azonban egyelőre, hamegszakad is a szívem, hol van csak a párnájuk! Az Adósok Kara, mely előbb tapsolt Günthernek, most, hogy behatolt az eljárás szellemébe, ijedten kap feje alá s kérdi, miért nem született tiz évvel előbb Günther, akkor tán segítene volna rajta valamit, de hol vesz most új párnát?

S mert Magyarország kétféle emberekből áll: bankigazgatókból és adósokból, könnyű kitalálni, hogy ezen a nyáron a végrehajtók aratnak és őszre elvonulnak a jól megérdemelt nyugalomba.

Legelőször a balassagyarmati bankok fújták meg a kürtöt e kiáltással: licitáljunk magyarok! És ez a véres kard végig fog vonulni az egész országon.

Régen nem hangzott fel annyi jere-miád, mint az átmeneti időben, amíg a régi követeléseket valamiképen behajtják. Azt hisszük, évekre érezni fogja ezer meg ezer ekszisztencia, hogy volt egyszer egy miniszter, aki jót akart tenni velük, bár ne is lett volna. És a közfelfogás bizony nem sok jót fog tulajdonítani egyelőre Günthernek, sem a nemzeti erő, melynek ellenállóképességét lefokozza.

A kritikus időt csak úgy heverhetik ki az érdekeltek, ha Hittel őnagysága nagy szívébe csakugyan költözik egy kis könyörületin. Disztgválni kell a becsületes és a rossz fizető adósok között. Hiszen a hittelezés eddigi módja nagyrészt a személyi hitelen nyugodott és nem a két ajtós fényezett szekrényen, melynek értéke rendszeren az ügyvéd feketéje és a végrehajtó szivar költsége között váltakozott. A jövő regénye mégis csak realisabb alapokon fog nyugodni, talán éppen e novella révén. Nem lesz annyi ekszisztencia, aki csupán az adósságcsinálásból él.

Ezekért meg kellett írni ezt a novellát, csak a fejezetei közt ne lett volna ilyen ugrás!

II. Rákóczi Ferenc.

(Márki Sándor dr. legújabb könyve.)
Ismerteti: Kara Győző.

Magyarországban csak akkor tudják méltányolni a nagy embert, csak akkor vesznek róla tudomást, ha már meghalt; az élő nagyságot nem igen akarják észrevenni, vagy ha igen, akkor is csak azért, hogy a rágalom sarával megdobálják. A hamvaiban visszatérő II. Rákóczi Ferenc nevével visszhangzott tavaly az egész ország, a halottaiból feltámadott Rákóczió alig beszél egy-két ember. Pedig a nagy-hírű szabadságharcost illetőleg most váltak valóvá Tacitus szavai: „posteritati narratus et traditus supertes erit, az utókorak megírva és átadva mindenkor élni fog.”

És aki ezt valóra váltotta, az nem csekélyebb ember, mint Márki Sándor dr. a kolozsvári egyetem történetnára, akinek nagy művéből, II. Rákóczi Ferencnek három kötetre tervezett életrajzából az imént jelent meg az első kötet. Márki mindenkoron némi büszkeséggel említi, hogy valamikor Aradon volt tanár s én azt hiszem, hogy Aradnak nagyobb jogcíme van büszkének lenni arra, hogy Márkit számíthatja a valamikor itt működött tanárok közé.

A minap Kolozsvárott lévén, néhány kellemes órát töltöttem együtt Márkival. Némileg panaszkodva említette, amidőn ez a legújabb műve szóba került, hogy az olvasóközönség

alig vesz róla tudomást. Ekkor elhatároztam magamban, hogy Arad közönségének figyelmét én fogom felhívni rá, nem azért, mintha hivattottnak érezném magamat arra, hogy Márki történetiről érdemeit én méltassam, hanem kizárólag azért, mert azt hiszem, hogy írásomnak meg lesz talán az a hatása, hogy felkelti az érdeklődést e legújabb, a Bay Ilona pályadíjjal jutalmazott mű iránt.

Gyönyörű szépen, a nagy hőshöz méltóan bontakozik ki a viharos század hangulatát visszatükrözőtető egykoru feljegyzésekből és memoár-részletekből összeállítva a miljó, melybe Márki a szabadságharcok e tiszteletre legméltóbb hősét beilleszti. „Istennel, a hazáért és szabadságért” címen hazafias izzó hévvel írta ezt a bevezetést, melyhez hasonló, melynél értékesebbet magyar történetirő eddigelé nem igen produkált.

És most megindul a drámai élénkséggel megírt életrajz. A függöny fellebben s előttünk áll a gyermek „Ferkó.” Kezdetét veszi a dráma expeziója; a megrajzolt kép tele van élettel, minden vonás rajta azt sejteti velünk, hogy egy szenvedésekre predestinált drámai hőssé kell válnia a gyermeknek, mely „e világra bura született”, mely már négy éves korától harcok viharába sodortatott, amióta — mint emlékirataiban később maga írta — anyja, Zrinyi Ilona, nejevé lett Thököly Imrének, „kinek személyében kigyót fogadott magához”, vonatkoztatva ezt arra a jelenetre, midőn egy alka-

lommal éjszakának idején egy kigyó kuszott a két gyermeke között alvó Zrinyi Ilona ágyába.

A fiatal gyermek elkiséri mostoha atyját a táborba, résztvesz a Horatius ajánlotta forradalmakban s anyja oldala mellett átéli a munkácsi ostrom szom ru napjait s a vár eleste után német csöcselék gunyolódása közt vonul be Bécs városába. Elszakítják anyjától, elmagyar nevelőtől, Körössytől és Badányitól s szenvedései még neuhausi jezsuita-tanárainak részvétét is felkeltik. Már akkor írja róla egyik tanítója, hogy „minden a fejedelemre emlékeztet benne, de kevély-ég nélkül”; szakasztott az a kép, melyet vagy ötven évvel később Mikes Kelemen vázolt a rodostói nagy száműzöttről.

Érdekes, hogy az öreg korában annyira vallásos Rákóczi ifjúkori lelkét nem igen táplálta isten ígéjének olvasása. Kempis Tamás könyvét olvasva „értette a betűt, de nem ismerte a szellemet.” Több élvezetet lelt a római klasszikusokban. A jezsuiták befolyásától nagynehezen megszabadulva s rengeteg vagyonának birtokába jutva külföldi utra megy; sokat tanul, tapasztal, megfigyel, — de rabja lesz a kártyázás szenvedélyének.

Tizennyolc éves korában házasságra lép a 15 éves Heszni Sarolta hercegnővel. Huszezer forintnyi hozománya volt a hercegnőnek, akinek Rákóczi 150,000 forintnyi jegyajándékot kötött le Vig mézesheteket s zajos farsangot töltött a fiatal pár sperjesen s most a szerző a történetirő hígadt tárgyilagosságával állítja

A vicinálisok.

Kossuth Ferenc törvényjavaslata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 11.

Még Tisza Kálmán ígérte meg az országgyűlésen az új helyi érdekű vasuti törvényjavaslat betérjesztését. Azóta minden kormány megismételte ez ígéretet, — a mostani is. Ezt az ígéretet akarja az ősszel egybeülő országgyűlésen beváltani Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter. Mielőtt azonban ezt tenné, célszerűnek tartotta a törvényjavaslatot közzétenni, hogy a legszélesebb kritika nyilvánulhasson meg ezzel szemben.

A törvényjavaslat előadói tervezete, mely részletes indokolásával együtt ma jelent meg — mint fővárosi tudósítónk jelenti — „Az elsőbbségi vasutakról szóló törvénytervezet” címet viseli és ezzel egyidejűleg Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter két külön vaskos kötetre terjedő munkát is adott ki, melynek I. kötete a törvényjavaslatban tárgyalt vasuti kérdésekre vonatkozó hazai anyagot és statisztikai adatokat, valamint a helyi érdekű vasuti törvények revíziójára vonatkozólag a nyilvánosság terén kifejezésre juttatott kívánásokat és javaslatokat tartalmazza. II. kötet pedig a vonatkozó külföldi anyagot foglalja magában.

A 95 szakaszból álló törvényjavaslat nem sorolkozik csupán a helyi érdekű vasutakról szóló törvények módosítására, hanem ezen felül még három főirányban is tartalmaz szervezési intézkedéseket.

Nevezetesen a) megteremti az egészen egyszerű berendezésű s ekként olcsón építhető gazdasági vasutak típusát, b) szabályozza a közúti vasutak és a saját használatu vasutak eddigelé többé kevésbé rendezetlen és inkább csak a közigazgatási gyakorlat alapján nyugvó jogviszonyait, c) a törvényjavaslat rendezni igyekszik a helyi érdekű, a gazdasági, a közúti és a saját használatu vasutak feletti felügyeletnek, a felelősséget fórumoknak kérdését is, hogy ekként eleje vétessék a hatásköri össze-

ütközéseknek, melyek különösen a vasuti rendezés terén közigazgatási gyakorlatunkat egész sajátlagosan jellemzik.

A törvényjavaslat hat cikke oszlik. Az I. cím az általános határozatokat tartalmazza, a II. cím a helyi érdekű vasutakról, a III. cím a gazdasági vasutakról, a IV. cím a közúti vasutakról, a V. cím a saját használatu vasutakról szól, míg a VI. cím az átmeneti és záró határozatokat foglalja magában.

A törvénytervezetből ismertetjük a közúti vasutak jogviszonyai rendezéséről szóló pontokat.

Eltérő fontosabb intézkedések:

a) A közúti vasutakat a belügyminiszterrel, illetőleg a bánnal egyetértőleg a kereskedelemügyi miniszter engedélyezel, de ha a vasut egy város vagy község területén (ul. terjed, vagy közforgalmu vasúthoz, illetőleg vízúthoz csatlakozik, a minisztérium hozzájárulása szükséges. (61. §)

b) Fővasutaknak, helyi érdekű vagy gazdasági vasutaknak valamely város vagy község belföldi területére való bevezetését a közúti vasut részére biztosított külön jogok nem akadályozhatják.

Fővasutak létesítése érdekében a közúti vasut engedélye — bírói kártalanítás mellett — hatályon kívül helyezhető. (67. §)

c) Közúti vasut elsőbbségi kötvényeket csak akkor bocsáthat ki, ha a központi telekkönyvbe be van vezetve. A központi telekkönyvvezetés fakultatív. (72. és 88. §)

d) A községek és törvényhatóságok épp úgy segíyezhetnek a közúti vasutak, mint a helyi érdekű vasutakat, a közúti alap kivételével, mely ilyen célra igénybe nem vehető. (72. §)

A kereskedelemügyi miniszter a törvényjavaslat előadói tervezetével szemben még véglegesen állást nem foglalt s a közvéleménynek éppen az a célja, hogy az érdekelt szakköröknek, valamint a közvéleménynek mód és lehetőség nyujtassék arra, hogy a törvényjavaslat szemben észrevételeiket még annak végleges megszövegezése előtt megtehessék.

A kereskedelmi miniszter e célból a törvényjavaslatot az érdekelt szakkörök részvételével értekezletileg kívánja tárgyalatni, mely,

tekintettel arra, hogy a törvényjavaslatot a kormány ígéretéhez képest az őszi ülészek elején az országgyűléshez benyújtani kívánja, augusztus hó első felében fog megtartatni.

Szünet a politikában

Az őszi ülészek előkészítése.

Horvát bajok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 11.

A parlamenti élet utolsó fejezete ma lejátszódott: az összeegyeztető bizottság konstataulta, hogy a képviselőház és a főrendiház által elfogadott törvényjavaslatok szóról-szóra megegyeznek (most véletlenül kis bajjal járt ennek a harmóniának az elérése) s délután már viszi a posta a kabinetirodába szentesítés alá az új törvényeket. Ezzel a magyar politikai élet hosszú hónapokra megszűnt s legföljebb a horvátországi kellemetlenségek fogják zavarni a csöndet.

Annál nagyobb a munka a miniszteri hivatalokban, melyek — mint fővárosi tudósítónk jelenti, — már most készülnek a nehéz és erős őszi kampányra. A belügyminisztériumban az általános választói jog előkészítésén dolgoznak, a pénzügyminisztériumban a költségvetés teteleit állítják össze, a honvédelmi minisztériumnak a katonai kérdések rendezésének tervét adnak gondot s a kultuszminisztérium is siet elkészíteni törvénytervezeteit, hogy őszre minden meg legyen.

Wekerle miniszterelnök a helyzetről augusztus elején tesz jelentést a királynak Ischlben. Itt talán szóba kerül a külpolitikai helyzet is, amely most, mikor nálunk nagynehezen engedhetnek az idegek a feszültségükből, fenyegető módon kezdenek komplikálódni.

A horvát helyzet.

Megemlékeztünk azokról a lépésekről, melyeket a horvát béke érdekében a ma-

elénk azt a fiatal Rákóczit, aki viselkedésével féltékenynyé teszi fiatal nejét s aki megunva a családi perpatvart, „kereste a poklot és halált.” Megrajzolja az ifjút, amilyenek világkezdete óta ismerjük e kort, az ifjút, akiről a német közmondás azt tartja, hogy „Jugend hat keine Tugend”, az ifjút, akiről már Horatius írta, hogy:

Imberbis invenis tandem custode remoto
Gaudet equis canibusque et aprici gramine
[campi.]

Ezt a fejezetet figyelmükbe ajánlanám azoknak, akik a hazafiasság kizárólagosságával kérkedve, bizonyos bizantinizmussal, a történetírás feladatát félreértve, angyalt akarnak csinálni a — történelem emberéből. Márki e fejezetben képet fest Rákócziról: az emberről; s a történelmi igazságszolgáltatás annál fényesebben jut osztályrészül Rákóczinak, amint a következő fejezetekben kimutatja, miként változik át ez ember, kivetkőzve a velünk született gyarlóságokból, a nemzeti küzdelem tisztalelkű, önzetlen és történelmünkben páratlanul álló halhatatlan heroszavá. Aki Márki könyvének e fejezetén esetleg fennakadna, — a párokszizmus erre is képes lehet, — az olvassa el Rákóczy önvallomásait s győződjék meg személyesen, mint veszi ki magát Márki „embere” magának Rákóczinak „bűnös embere” mellett.

Érdekesen vázolja Márki az 1697. évi parasztlábadást megelőző szomorú közállapotokat,

a nemzet szenvedéseit, amelyek a szabadság ügyének szerezték meg annak a Rákóczinak rokonszenvét, akiről Cserei feljegyezte, hogy Bécsben állítólag azt mondta volna, „ha tudná, melyik oldalcsontja vonja a magyarokhoz, kirántaná onnan s elvetné”; az olvasó szemelátára megy végbe ez a metamorfozis, előtte tárul fel Rákóczy lelki-átalakulásának minden egyes fázisa; érdekesen vázolja Bercsényinek ama törekvését, hogy Rákócziban édesanyja nagy lelkét keltse életre; s közel száz oldalnyi terjedelemben beszéli el Rákóczy elfogatását, megmenekülését, bujdosását, visszatérését s a szabadságharc kitörését. Nincs az a még annyira érdekesen megírt regény, mely az olvasó figyelmét úgy lebilincselné, mint Márki könyvének ez a része. A szakember előtt az adatok legtöbbször nem ismeretlen s mégis azok csoportosítása, egybekapcsolása, egybevetése és vonatkoztatása majd előbbi, majd későbbi analog eseményekből még ő rá is az ujgönség ingerével hat. Ez Márki előadásának, mint elbeszélőnek egyik büvös hatása. Az élőszóbeli előadás közvetlenségének zománca aranyozza be ezt a stikust.

A következő fejezetekben 350 oldalon tárgyalja a szabadságharc történetét az 1707. évig, Rákóczinak az erdélyi fejedelemségbe való beiktatásáig. Nem száraz elbeszélése ez a hadi eseményeknek, hanem alapos méltatása a küzdelem mindenféle vonatkozásainak. Megtudjuk belőle, hogy milyen érdek fűzte e harchoz a köznépet, a papságot, a városi polgárságot, a főnemességet s a külföldet; megtudjuk, hogy

milyen vonatkozásban állottak e küzdelemhez az egyes vallásfelekezetek s a nemzetiségek; a hadi eseményekkel kapcsolatban vonulnak el az olvasó szeme előtt a politikai alkudozások; megjelennek a küzdőtérén Rákóczinak vezértársai, a kurucok dalias hőisei, a szabadságharc hősbajnokai; minden egyes fejezet jobban és jobban domborítja ki Rákóczinak nemes alakját, önzetlen jellemét: itt a kiváló stratégia, amett az ügyes taktikus, majd a bölcs politikus, a rendületlen hazafi, a jóságos rokon, az önfeláldozó jóbarát, egyházának hű fia s az igaz keresztény szeretet követője áll előttünk annak a Rákóczinak személyében, akiről lengyelországi tartózkodása alatt azt írta volt Du Heron, a francia követ: „Rákóczy fejedelem szép ember és oly szellemes, hogy eléggé ki sem fejezhetem; szerencsétlenségében rendkívüli erőt tanusít”.

Az életrajz ott szakad meg, ahol alkalmunk lesz Rákóczinak e „lelki erejét” bámulnunk. Amit eddig olvastunk, máris csodálattal tölt el bennünket Rákóczy fenséges személye iránt, nagyrabecsüléssel életrajza írójának sokoldalú tudása iránt. Nagynehezen várjuk a műnek további két kötetét, melynek elkészült kéziratába a szerző szívességéből bepillantást nyertem s melyben még a megjelent első köteténél is több és értékebb illusztráció van. E mű a maga egészében oly emléket van hivatva emelni Rákóczinak, melyre a kritikának csak ez a két szava lesz, hogy: „aere perennius”.

gyar-politikai körökben megtették. Zagorac István horvát képviselő, „leplezte” le a békeakció kulisszatitkait. A képviselő ma újból nyilatkozott és a következőket mondotta egy újságírónak:

— Tévédés és félremagyarázása a dolognak az, mintha én leleplezni akartam volna. Kötelességem volt azonban igenis nyilatkozni, mert egyes lapokban, információk alapján olyan közlemények jelentek meg, mintha a horvátok „szaladgáltak” volna a békeakció megkezdése után. Ez nem áll. Ezek a közlemények legyvert adtak a Frankisták kezébe, akik azután palam et publice hirdetni kezdték, hogy ıme a horvát-szerb koalíció szalad a béke után. Választóinkat kellett megnyugtatom s ez volt nyilatkozataimnak legfőbb indoka. Mi igenis őszintén óhajtjuk a békét, de nem szaladunk utána. Minden áron nem kell nekünk béke. Ez a felfogásunk most is fenáll. Ha tárgyalni akarnak velünk, mi szívesen reagálunk. Nem is adunk fel a reményvel, hogy sikerül végre megoldást találni. Az őszel majd megváltik. Feltételeink jobbra ismeretesekek. Követelünk elsősorban egy átmeneti, ugynevezett hivatalnok kormányt, amely megcsinálná az utat a végleges kibontakozáshoz. Báró Rauch Pállal és kormányával nem tárgyalhatunk. Azt sem akceptálhatjuk, hogy egy volt nemzeti párti embert nevezzenek ki bánnak.

— És mi lesz a nyelvkérdéssel?

— A nyelvkérdés tekintetében több megoldási terv merült fel. Így például az, hogy azt egyelőre kikapcsoljuk, míg a viszonyok olyanok nem lesznek, hogy a regnikoláris bizottságban higgadtan tárgyalhatnák a dolgot. Van azonkívül más terv is. Egyik-másik olyan, hogy esetleg elfogadható is lenne. Megállapodás természetesen nem történt még ebben a tekintetben sem.

Zagorac István Bécsbe utazott, ahol a reibcsrathi horvát képviselőkkel fog konferálni.

Josipovich Géza horvát miniszter a horvátországi helyzetről ezeket mondta egy újságírónak:

— Lehetséges és kívánatos a béke, de sajnós, nem valószínű. Az utolsó hetekben folyó tárgyalásokról biztos, hogy azokat a horvátok kezdték, de sok jelentőséget így sem szabad

azoknak tulajdonítani. Őszig itt szünet fog beállni. Esetleg akkor újra lesznek béketárgyalások. De nekünk el kell készülnünk arra, hogy a mostani állapot még hosszú ideig fog tartani, mert a kibontakozás csak lassan következhetik be. Az országgyűlést csak őszszel hívják megint össze. Ez elé terjesztik a költségvetést és egész sor javaslatot, melyivel meg akarják valósítani a bán programját. Ha ezek tárgyalását a koalíció megtagadja, haladéktalanul fel fogják oszlatni az országgyűlést. A koalíció tagjai a bán bukásáról terjesztenek híreket, de ezek alaptalanok, mert a bán helyén fog maradni, amíg feladatát teljesítette. És ez hosszú időt fog igénybe venni.

A fiumei tengerész-sztrájk.

Általános sztrájk veszedelme.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 11.

Az „Ungaro-Croata” fiumei hajóstársaság alkalmazottjainak tegnap kitört sztrájkja komoly stádiumba jutott. Közeledés eddig a két gazdasági harcban álló fél között nem történt és a fiumei szociáldemokrata szervezetek kimondták, hogy ha a társaság nem teljesíti a kapitányoknak és gépészeknek követeléseit, akkor ők szolidaritást vállalnak velük és csütörtökön általános sztrájkot proklamálnak.

A munkabeszüntetés révén származó nagy gazdasági és kereskedelmi veszedelem egyébként kiszámíthatatlan. Az „Ungaro-Croata”-nak 53 gőzöse van, s majdnem kizárólag ezek bonyolítják le az adriai partokkal való forgalmunkat. A békés megegyezés a sztrájkolók memorandumának azon a pontján törik meg, amelyben 25—33 százalék béremelést követelnek. Ha az Ungaro-Croata megtagadná a béremelést, állítólag nem bírná a versenyt a konkurens osztrák vállalatokkal.

Fiuméből érkezett legújabb távirataink a következők:

Ma reggel két torpedónaszád érkezett ide, melyek épp most postaküldeményeket és cso

magokat raktak be továbbítás végett. Dalben egy harmadik torpedónaszád érkezését várják, mely Dalmácia részére fogja a posta-szolgálatot elvégezni. A fűtők és alisztek tegnap ülést tartottak, melyen a sztrájkolók szolidaritásnak jelentették ki magukat. Az Ungaro-Croata ma a Hegedűs Sándor nevű gőzöst egy kikötőkapitány parancsnoksága alatt utnak akarta indítani Velencébe, de a legénység megtagadta a szolgálatot és a hajó Fiumében maradt. — A kapitányok klubja ma reggel ülést tartott, mely ülésen Klein, az Adria hajóstársulat fő felügyelője ama kérdésére, hogy az Adriának egy gőzöse a felhalmozott árukat elviheti-e Dalmáciába, a kapitányok tagadó választ adtak és kilentették, hogy teljesen szolidaritásban állanak a sztrájkolókkal.

Újabb távirat jelenti: Az ellentét egészen kiélesedett a hajós ársaság és alkalmazottak között. Miután a matrózok és fűtők is sztrájkba léptek, az igazgatóság felszólította az egész személyzetet, hogy hagyja oda a hajókat. A kapitányok és gépészek között igen harcias a hangulat és kártyásaik támogatásával akár két hónapig is készek a harcra. A sztrájkolók egy küldöttsége felkereste Vio polgármestert és tiltakozott az ellen, mintha az ő mozgalmuk Fiume érdekeit ellen irányulna. Kéri a polgármestert, járjon közbe az igazgatóságnál, hogy követeléseiket pontról pontra tárgyalják. A polgármester teljesítette ezt a kérelmet, a hajóstársaság azonban nem hajlandó a sztrájkolókkal ilyen módon szóba állni, sőt ma a kapitányokat és hajógépészeket arra való hivatkozással, hogy a szerződésüket megszegték, elbocsátotta a szolgálatból. Az elbocsátott alkalmazottak száma százötven. Az igazgatóság a sztrájkoló gépészeket és kapitányokat most helyet testteni akarja s a célból a megüresedő állásokra pályázatot hirdet.

A sztrájkolók tanyájukat áttették a munkások szabadszarvezeti helyiségebe és rendületlenül biznak abban, hogy a harcot győzelmesen fogják megvívni. A sztrájkolók helyzete egyelőre biztosítva van, mintegy negyvenezer korona alappal rendelkeznek. A szociálista munkások elhatározták, hogy, ha időközben békes megegyezés nem jön létre a hajóigazgatóság és az alkalmazottak között, csütörtökön proklamálják az általános sztrájkot. A triezeti

A Pokol-játék.

Írta: Lellei András.

Birivel, a palóc fruskával, kiesztük egy napon a Pokol-játékot. Ha jól emlékszem, Vizeskereszt körül történt ez. Dermedt n aludt a falunk s csak azok jártunk iskolába, akiknek jó csizmánk volt. Kicsi emberkék nagykinok árán értük el méteres hóban az iskolát. Havasan, zuzmarásan topogtuk egymást körül. De emiésztem, pompásakat kacagtunk és csipdestük egymás ülőkéjét. E nehéz napokban alig voltunk tizen jó-csizmásak. Unatkozunk, mivel a tanító ur rendetlenül érkezett. Ugy rémlik, a plébánosnal kártyáztak együtt. Mink pedig öt fiu, öt leány, hadartuk hangosan a leckét. De más dolgokon járt az eszünk többnyire. Két ablaka volt az iskola-szobának. Kertre néző két meleg sóvár szem. Kilenc évesek voltunk a legöregebbek, én és Boris. Vénnek, tudósok, érettek, mint általában városban és falun, parasztiak, vagy uri finyások. Nagyon feslettek vagyunk mi, mai gyermekek.

Iskolánk erkölcsös, katolikus iskola volt. Katolikus kátét tanultunk a nem katolikusok is. Az ajtó fölött egy szomorú gipsz-krisztus lógott fekete nagy fakeresztben. S éppen azelett két héttel kaptunk egy Szűz Mária képet, nagyon szép Máriát, mosolygó szájjal. É Mária Magyarország és Európa térképe között mosolygott. Tanítás idején nem láthatuk, mert az állványos fekete tábla került elébe. A Mária

kép fölött görény-fajták füleltek, alatta két bamba oroszlan: állattani ábrák. Én Biri mellett ültem rendszeren s szerettem ehez az apró palóc-ördögökhöz dörgölőzni. Mivel tudtam, hogy apró embernek az ilyesmi tilos. S mivel tele voltunk titkokkal, ahányan csak voltunk. Akkor tanultuk azt a parancsolatot, hogy ne paráználkodjál. Volt olyan hét, hogy naponként megnézett bennünket a plébános. Száraz és szigorú ember, aki vert is.

A pokol-játékot akkor eszeltük ki, amikor újra hasztalanul vártuk a tanító urat. Nap is süttött talán, de bizonyos, hogy csiklandozott bennünket a havas fehérség, mely a kertből ablakainkra visszatükrözött. Sértett a gipsz-Krisztus és a Szűz-Mária kép. Különben pedig aki gyermek volt, emlékezhet. Kilenc éves korunkban voltunk ugy-e a legbűnösebb gondolatúak. Tehát, hajrá, jön a Pokol-játék.

Beagattuk a két ablakot kabátkáinkkal, leányok kendővel. Egyszerre a okóban voltunk s a Pokol orrú volt. Vak, bolond, sötét lett az iskola-szoba. Mi tíz apró emberkék, pedig kicsi ördögökké változtunk nyomban. Kerestük hadonászva, beteg vihogással egymást. Engem valaki h tbavágot s ez csak Biri lehetett. Hajrá, keresztül estünk a padokon. Homlokunkat falba, fába, padlóba vágjuk. Tapostuk vadul, -ikoltva egymást. Csodálatosan egy-egy fiu és egy-egy leány kergetőztek itt megvadulunk a sötétségtől és a forróságtól. Egymás elfojtott, elváltozott hangjától, a dobogástól, a püfölestől, a nagyszerű játéktól, a Pokoltól.

Biri szerettem volna elfogni, aki a kis palóc-szemeivel talán a sötétben is látott. Minden pillanatban a hátam mögé került s dalolva dobolt a hátamon. De olyan volt, mint a gyík, s kisiklott a kezemből mindig. Bumm, valakik földöntötték az állványos táblát. Egyik szögletben éktelenül sir egy leány. Rettenetesen fálalja a lábát. A sirástól, mi többiek, még ficánkolóbbak leszünk. Már nem veszünk észbe, figyelembe semmit. Ketten-hárman a ledöntött tábla-állványon hintáloznak. Némelyik az ablakpárkányra ugrik és veri a falat a hosszú lineával. Néha-néha pirosan lángol ránk a kályha. Valaki vizet önt bele. S ekkor becsap a sötétségbe, a pokolba a sűrű gőz. Szék, asztal, számoló masina lábunk alá kerül. Hajrá, hajrá, mi már odáig vagyunk.

Reccs, valami lezuhant a falról. Én Biri sejtettem előttem s neki estem Magyarország térképének. Kapkodtam a sötétben s valami a lábam elé osont. Biri e pillanatban az üstökösbe csimpaszkodott. Dühbe jöttem, dobogtam, rugtam. Éreztem, hogy a lábam szaggat valamit. Halkan, rémülten sirt valami élettelenlenség a lábam alatt.

S hirtelen föltépik az ajtót. Naposan, hidegen, havasan benéz hozzánk a külső világ. Az udvar, a tél, az élet. S ott állnak a küszöbön a plébános és a tanító ur. Mi tizen, verejtékesen alig szuszogunk. Látni semmit sem látunk. Csak egy táncoló fehérséget s két fekete árnyat. A plébánost és a tanító urat. Ré-

kapitányok és tengerésztisztek ligája, valamint az osztrák Lloyd társaság kapitányai táviratba tudatták a sztrájkolókkal, hogy szolidaritást vállalnak velük.

Aktalopás a törvényszéknél.

Eltűnt adóslevelek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

Jogászörökben még emlékezetes az a ribillió, a mely néhány hóval ezelőtt izgalmas napokat, hangos vitákat idézett elő a nagyváradi kir. törvényszék folyosóján. A törvényszék pertárából nyomtalanul eltűnt egy 9000 koronás beperesített váltó. A váltóper ügyvédjei Roxin György dr. és Porumb Nesztor dr. idejében pontosan becsatolták perirataikat s kétségtelen volt, hogy a váltó csakis a pertárból tűnhetett el. A vizsgálat megindult, keresték-kutatták az eltűnt 9000 koronás váltót, de az máig sem került elő.

A nagyváradi törvényszék pertárának most újabb szenzációja van. Mit tudósítónk jelent, az aktaszekrény egyik peres csomójából nyomtalanul eltűnt egy egész csomó adóslevél, egy nyugalta s egy ellenirat. Tudósítónk felkereste Weimann Jenő dr., Ardelean Jusztin dr., Roxin György dr. ügyvédek, Kolontáry Dossó törvényszéki jegyző, a ki Vajnovszky Vince pertárnokot annak távolléte folytán helyettesíti s a következőket tudta meg a nyert információk alapján a rejtélyes ügyről.

(A per története.)

Szerák Miron s hat társa lunkai lakosok még a múlt hó folyamán hagyatéki pert indítottak a törvényes örökrészük kiadása iránt Szerák Mitru és társai, rokonaik ellen. A felperesek jogi képviselője, Cosma Gábor dr. belényesi ügyvéd Roxin György dr., nagyváradi ügyvédet bízta meg a helyettesítéssel. Szerák Mitru Weimann Jenő dr., alperes társai Ardelean Jusztin dr. nagyváradi ügyvédekhez fordultak jogi tanácsért s megbízták őket ügyük vezetésével. A hagyatéki per 7560—908. P. szám alatt tényleg megindult s Vajnovszky Vince pertárnok annak rendje és módja sze-

szegek vagyunk s majdnem egyszerre ijedt zokogásba törünk ki mind a tizen. Obégatva, dühödt ordítással közeledik felénk a két fekete árnyék. Már kezdünk látni s szinte meghal a rémülettől a mi tiz kicsi szívünk. Mappáknak, ábráknak nincs bajuk. De pozdorjává tört a gipsz-Krisztus. Még a feje is háromba hasadt. Szűz Máriának éppen a mosolyos szájánál vágott be talán éppen az én csizmam. A szép Mária-kép rongyosan, piszkosan hevert a földön. Tudjuk, hogy most szörnyű ítélet vár reánk. Fiuk és leányok végtelen gyűlölettel meredünk egymásra. S két süvöltő nádpálca megröppent a fejünk fölött Sirtunk, rikoltoztunk, a két nádpálca dolgozik. S azután jön a kikérdezés és mi, pihegő, lesújtott emberkék, nem tudunk semmit. Valami olyan szörnyű, eseményes volt ez a na, hogy emlékezetünkben minden kihullott. Eltörtük a Krisztust és eltéptük a Máriát. És a Pokol-játékot meglátták a plébános és a tanító ur. Valóság az élet felhői közé láttunk e napon. Megérezte, hogy sokat fogunk még szenvedni az eltört Krisztusért és a dubaj-játékok közepette összetépett Szűz Máriáért. És egymásért, fiuk a leányokért és leányok a fiukért.

Szomorúan, bambaan, megalázottan mentünk haza este az iskolából. Én egy utcában laktam Birivel, a palóc fruskával. Amikor ketten maradtunk, rárontottam Birire. Kegyetlenül beleváltam a hóba és megpofoztam.

rint bevezette az ügyszámot a sorkönyvbe. A kereset beadása után a bíróság határidőt tűzött ki az alperesi ellenirat betérjesztésére. Mikor a terminus letelt, ezelőtt 4 héttel, Weimann Jenő dr. vaskos, jókora terjedelmű elleniratát beadta s hat kötelezvényt, egy fizetésről szóló kimutatást mellékelte az aktáihoz. Mindmégannyi eredeti okirat volt. A pertárnok átvette az iratot s hivatalosan is beiktatta a perkönyvbe.

Mikor a felperesi válaszirát beadásának ideje elérkezett, Roxin György dr. halasztást kért. A bíróság megadta a haladékot s új határnapot tűzött ki. Az új határnap leteltével Roxin György dr. irodája ismétlen halasztást kért. Ez a haladék tegnap járt le.

(A rejtélyes eltűnés.)

Roxin György dr. irodavezetője tegnap délelőtt megjelent a törvényszéki pertár helyiségében, hogy a válaszirát becsatolja. Kikérte a 7560. P. számú ügycsomót s nagy meglepetéssel konstata, hogy az alperesi ellenirat nincs az akták közt. Azonnal telefonált Weimann Jenő dr. ügyvédek és megkérdezte, hogy nem vitte-e haza az elleniratot.

Weimann Jenő dr. kijelentette, hogy a perirátot annak idején becsatolta, Vajnovszky Vince pertárnok azt átvette, a csatolt okmányokat áttekintette s az elleniratot beiktatta. Azt a tanácsot adta Moldován dr. felperesi ügyvédjelöltnek, hogy Ardelean Jusztin dr.-nál tudakozódjék. Lehetséges, hogy tévedésből elcserélték a két alperesi perirátot. Ardelean Jusztin dr. irodája mit sem tud az ellenirat hullétééről, minthogy ők a perirátváltásba nem folytak bele.

Weimann Jenő dr. felküldte iroda vezetőjét, Flegman Simon dr. ügyvédjelöltet a pertárba, mikor a rejtélyes eltűnést hírül vette. Flegmann Simon dr. az akták áttekintése után meggyőződött arról, hogy az általa becsatolt ellenirat, továbbá

- egy 1089 koronás kötelezvény,
- egy 420 koronás nyugalta,
- egy 52 korona 20 filléres,
- egy 24 koronás,
- egy 36 koronás,
- egy 32 koronás és
- egy 56 koronás kötelezvény

nyomtalanul eltűnt a perirátok közül. Felhívta a hlányra Kolontáry Dossó törvényszéki jegyző, helyettes pertárnok figyelmét, aki minden kis zugot átkutatott az elvesztett iratok után. A keresés eredménytelen volt. Kitént, hogy a pertárban nincsenek a hlányzó okmányok. Valaki elvihette, akár tévedésből, akár érdekből, de hogy kicsoda, azt sejtani sem lehet.

(Hajszja az akták után.)

Egész délelőt nagy izgalom uralkodott a törvényszék folyosóján s élénken tárgyalták a már másodszor ismétlődő, titokzatos pertári esetet. A vizsgálat még nem indult meg, de remélhető, hogy Bary József törvényszéki elnök erélyes lépéseket fog tenni, hogy ezek az eltűnések többé ne ismétlődjenek. Absurdum az, hogy egy népes pertárban mindössze egyetlen pertárnok kezelje a rengeteg iratot, absurdum, hogy a perlekedő felek érdekei ily könnyen sérelmet szenvedhessenek a hlányos ellenőrzés miatt. Ha ez így megy tovább le, maga a bírósági ügyvezetés fogja visszariasztani a feleket attól, hogy jogos érdekeik megvédését a bíróság előtt keressék.

(Bűnös manipulációk?)

Meglepően gyors egymásutánban ez már a harmadik pertári-akta elűzése, ami Roxin György dr. nevével kapcsolatos. Jogászörökben az a komoly és súlyos vélemény van el-

terjedve — s ennek a tegnapi napon többen kifejezést is adtak. — hogy Roxin György dr.-nak egy ismeretlen haragosa így akar az általmára lenni. Következésképpen kikeresi az ügycsomókat, amelyekben az ügyvéd mint jogi képviselő szerepel s a döntő iratokat, értékes okmányokat elcseni. Annyi tény, hogy az aktáeltűnések szinte megtévesztő tervszerűséggel már harmadikban okoznak nagy kellemetlenséget R. x'n György dr.-nak, akinek intakt jellemhez, szepítően jó hírnevéhez szó sem férhet s méltán aggodalomra adnak okot: vajjon tényleg go.oss manipulációk műve történnek-e itt, vagy sem? Főlőtte kívánatos, hogy ezek a csuf, groteszk, törvényhásába nem illő esetek mihamarabb elsimuljanak s alapos megvilágítást nyeljenek!

Az aradi kamara Wekerléhez.

Tiltakozás a bankkartel ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

Az aradi kereskedelemi és iparkamara, amint ismeretes, elhatározta, hogy fölterjesztést intéz Wekerle Sándor dr. pénzügyminiszterhez, amelyben sürgős és erélyes intézkedéseket kér a fővárosi nagy bankok kartelje ellen. A kamara már meg is küldötte a pénzügyminiszterhez erre vonatkozó fölterjesztését, amelyből az alábbi érdekes részeket közöljük:

Azon megpróbáltatások sorába, melyek a kereskedelmet és az ipart s főképp ennek vidéki kenyérkeresőit a közelmúltban érték, legujabban széles nagy szárnyaival, erős karmaival elhelyezkedni készül a fővárosi nagyobb pénzintézetek kartelje. Érezzük régóta és tudjuk jól, hogy a kartel formális megkötése csak jelenség, inkarnációja bankjaink nem tulságosan ideális, nem tulságosan önzetlen banküzleti technikájának. A megegyezés terve, akár létrejön a kartel, akár nem, azt lássuk igazolni, hogy bankjaink nemzetgazdasági feladataik tudatos félreismerésével létük célját nem az eszmei bankhivatalok betöltésében, hanem az extensiv osztalék politika minél eredményesebb kultiválásában akarják elérni s hogy ennél fogva szükség van bizonyos intézkedésekre, amelyek részint irányítólag, részint kényszerítőleg egésszégesebb bank-gazdasági elveket inaugurálnak a hazai hitelszolgáltatás terén.

A kartelek jogosultságának abszolút elismerése elől bárki inkább elzárkózhatik, mint mi: kereskedelmi és iparkamarák, akik tudjuk, hogy a kartelek bizonyos ipari konjunkturákkal szemben nemcsak jogosultak, de nemzetgazdasági szempontból szükségesek is lehetnek. Nincs törvényhozás — még a kartelekkel szemben a legellenségesebb indulatokkal viselkedők között sem — amely tiltaná a megegyezéseket, vagy ilyeneket ab ovo ne ismerne el, legfeljebb állami felügyelet alá helyezi ezeket, hogy kinövéseiket elfojtsa s a rájuk utalt nagyobb érdekeket a kollektív erő esetleges visszaéléseitől megóvja. A kartel jogosultságának kérdése azon sarkallik: vajjon nemzetgazdasági szempontból nem kárhozó-e, avagy éppen szükséges-e, továbbá, hogy az üzemenek, az eladási területnek kontingentálása és az áraknak megkötése fontos nemzetgazdasági érdekekbe nem ütközik-e, vagy ha a kartel valamely szorongatott iparág megmentése, üzemenek gazdaságosabbá tételére létesül, ez esetben nem sért-e a magáénál nagyobb, általánosabb, fontosabb érdekeket?

Nos, a bankok kartelje ezen ideológiába bele nem illeszthető. Erkölcseleg tarthatatlan ez a kartel, mert ahogy az állam nem engedhetné meg a kenyérnek, víznek megdrágítását kartel révén, épúgy meg kell akadályoznia a pénz mesterséges megdrágítását is. A hitel és a pénz kenyere és ivóvize az iparnak, a ke eskedelemnek, a vállalkozásnak.

A pénzkereskedelemnek Magyarországon nincs oka panaszra; a bankok üzletmenete igen jó s közülök még egy sem mondott le a náluk elhelyezett pénz és a kölcsönadott pénz.

ára közötti különbözetből a kezelési költségek és a jogos nyereség-százalékon felül maradó kockázat-hányadról. Aki banküzlettel foglalkozik, ilyenek kérésére vállalkozik, annak el kell készülnie kikerülhetetlen veszteségekre, amint hogy el van készülve nyereségekre is. A veszteségek teljes és tökéletes elkerülése azonban a kartel a kifogástalan bonitású felek s általában a hitelre szorult közönség, tehát legelső sorban a kereskedő és iparos pénzével akarja finanszírozni, holott ez a kötelezettség a bank vezetőségének, igazgatóságának lelkiismeretes, körültekintő, a napi konjunkturákhoz alkalmazkodó működését terheli.

Azonban nemcsak a hitelező közönséget, hanem a tőkészegénységüknek fogva reeszkomptra utalt nagyszámú vidéki pénzintézeteket is mérhetlen teherrel sújtja s hatása ez irányban kettős: nemcsak közvetlenül drágítja meg a leszámítolási kamatlábat, hanem azáltal is, hogy elvonja betétjeiket, amelyet kisebb bonitásuk ellenében ezek eddig is csak magasabb betét-kamat nyújtása által tudtak megszerezni.

A kamara ezek után a következő kérelmet intézi Wekerléhez:

Hasson oda a kormány, hogy a kartelt kötni szándékozó bankok megegyezése létre ne jöjjön s ha ez mégis megvalósulna, a fővárosi pénzintézeteknél elhelyezett állami pénzek ezen intézetektől vétessenek ki s elfogadható bonitású vidéki pénzintézeteknél helyeztessenek el; a m. kir. postatakarékpénztár üzletkörébe vegye fel a visszleszámítolási üzletágat; a Magyar Földhitelintézetnek mintegy 15 millió koronát kitevő váltótárcája vidéki pénzintézeteknél fedeztessék; a pénzintézeteknek egymásnál átmenetileg kezelt betétei, amelyek ma a tőke-kamatadó kétszeri fizetésének elkerülése céljából nem kultiváltak, ezen adó alól mentesítsenek.

SPORT.

Bajnoki footballcsapat Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, július 11.

A Budapesti Posta és Távirada-Tisztviselők Sportegyesületének bajnoki footballcsapata és az Aradi Posta és Távirada-Tisztviselők Sportegyesületének footballcsapata közt holnap, vasárnap d. u. fel hat órakor a Török Gábor-utcai sporttelepen lefolyó mérkőzés iránt nem csak Aradon, de a vidéken is nagy érdeklődés mutatkozik. A nagy érdeklődés főképen a Budapesti Postások csapatában játszó azon labdarugók játéka iránt nyilvánul, kik legutóbb az angol válogatott csapat ellen játszottak.

A csapatok összeállítása a következő:

Budapesti Postások csapata:

Schoderbeck K.,
kapus.

Csüdör Ferenc, Fekete Leo,
jobbhátvéd, balhátvéd.
(Mindketten az angolok ellen játszottak.)

Virág Ferenc, Keller Ákos, Bacsay Odön,
fedezők.

Buda István, Fitt József, Kertay Lajos,
Saly Sándor, Holub Nándor,
csatárok.

Aradi Postások csapata:

Duffner János,
kapus.

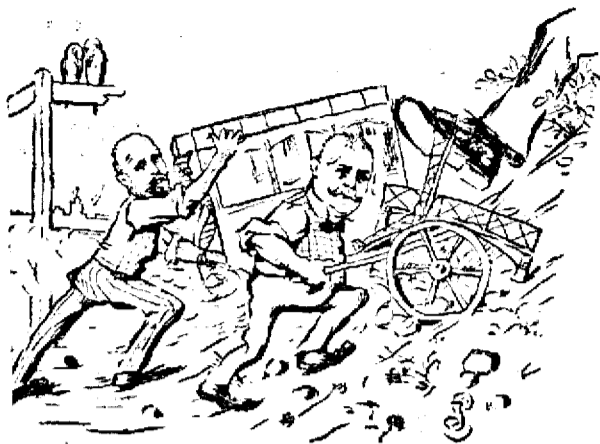
Till Ede, Kornis Árpád,
jobbhátvéd, balhátvéd.

Amígó Andor, Erbeszkern Sándor, Satankócsy O.,
fedezők.

Mohaupt Lajos, Vasváry Kálmán, Steinfald Géza,
Mánya Aurél, Mittermayer Odön,
csatárok.

Belépti díj: Pályó 6 kor. Tribün 1 kor.
Állóhely 60 fillér. Dáskjegy 20 fillér. — Jegyek a főpostán előre is válthatók.

Aradi Szizifuszok.

Modern mesét csiripelnek a verebek az utmutatón. Szinte kárörömmel nézik azt a szizifuszi munkát, amin *Varjassy* Lajos és *Lóca* Rezső izzadnak. Az előbbi a vashidakkal birkózik és to'ja őket a siker felé, az utóbbi az autobusz rosszul működő gépezetén akar lendíteni. Nagynehezen haladnak egy-egy lépéssel a megvalósítás felé, de az utolsó pillanatban az ut bokrai mögül kiugrik *egy miniszter láb* és egy hatalmasat rug vissza a vashidakon, az autobuszon. Így azután amit a torony alatt sok izzadással végeznek, azt egy miniszteri rugás egy két pillanat alatt tönkretesz. Ez Arad város szizifuszi munkája!

Katonai reformok.

Új felszerelési raktárak Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, július 11.

Érdekes katonai intézmény van tervbe véve hadügyi körökben, amelynek megvalósulása Arad iparosaira nagyjelentőségű lesz. A hadügyi kormányzat ugyanis reformálni akarja a katonai ruhaellátást és a felszerelési intézetek szaporításával Ausztriában, továbbá Magyarországnak két városában, Aradon és Brassóban szándékozik új felszerelési raktárakat létesíteni.

A hadsereg ruhaellátása eddig tudvalevőleg úgy történt, hogy a két állam területén mindössze négy felszerelési intézet állott fenn: Budapesten, Brünmben, Grácban és Bécsben és úgy a ruhaneműket, mint a felszereléshez szükséges bőrárúkat ez a négy intézet szerezte be. A ruhaneműk beszerzése akként ment végbe, hogy a hadsereg Zsolnárról vette a posztót, amelyet egy budapesti vállalkozó cég kiszabott és azután kiadta a katonai fegyvertételeknek feldolgozás végett. A bőrt pedig, különösen a bakancsokat, az egyes kereskedelmi és iparkamaráknak adták ki, amelyek a bőrárú elkészítését a területükön levő kisiparosok között osztották fel. Aradon épen a múlt héten történt meg a bakancsok átvétele, amelyvel egy katonai bizottság három héttig volt elfoglalva. Kisiparosaink öt ezer bakancsot készítettek körülbelül nyolcvanezer korona értékben. A készárúkat a bizottság felszállította a budapesti felszerelési intézetbe, ahonnan azután eljuttatták a vidékre az egyes ezredekhez.

A hadveselőség most szaktitani szándékozik ezzel a rendszerrel és a vidéken ugynevezett fiók-felszerelési raktárak (Monturfilialdepot) felállítását tervezik. Ilyen raktár létesülne egy Aradon és egy Brassóban, úgy hogy a vidéki kamarák területéről szállított bakancsokat és egyéb katonai ruházatokat nem a fővárosi felszerelési intézetbe, hanem egyenesen a két vidéki fiókraktárba, Aradra és Brassóba fogják küldeni és innen osztják ki azokat az egyes vidéki helyőrségeknek. A

fiókraktárak parancsnoka egy százados lesz, aki mellé megfelelő számú segédzemélyzetet osztanak be.

Ez a reform mindenestre úgy katonai szempontból, mint a helyi ipar szempontjából felette előnyös lenne. Az illetékes hatóságok most tették meg erre vonatkozólag előterjesztésüket a közös hadügyminiszternek, aki előreláthatólag rövid idő alatt fel fogja állíttatni a fiókraktárakat és ezáltal a vidéki iparosoknak nagyobb részesedést juttat a hadsereg szállításaiból.

Kétszázötven perles egy napon.

A Wormser-lavina.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, július 11.

Az új végrehajtási törvény előrevetett árnyai között legszomorubbak azok a jelenségek, amelyek az ugynevezett *részlet-üzlet* terén most a figyelmet magukra vonják. Tagadhatatlan, hogy ezen a részen régóta kívánatos volt az adósok védelme, akiken egyes részlet-árkereskedők sokszor tízszeresen is megvették az eladott cikkek árát, s amelyeknél a többször peres uton találkoztak a vevő és az eladó. Az *aradi községi bíróság* gyakorlatának legalább *nyolcvan százalékát* eddig is a részlet-üzletekből származó perek adták.

Azzal, hogy a törvény az eddigi követelések behajtására kellő átmenetet nem adott, két rossz hatást ért el. Az egyik, hogy a követelések nagy részét kétséssé tette, — a másik s ez a rosszabb, hogy ürügyet ad mindennemű követelések kiméletlen, statárium-szerű behajtására s ezzel a pörök olyan légiójára, amelyről eddig szinte fogalmuk is alig lehetett az embereknek.

Ez utóbbinak érdekes megnyilatkozása történik most Aradon. Az aradi részlet-áru kereskedők egyik legismertebbje, *Wormser Antal* ma mintegy *kétszáz-kétszázötven keresetet adott be*, természetesen csupa apró egzisztencia ellen. *Wormser* üzletében már hetek előtt *beszüntette az árusítást* és üzleti tevékenységét csupán a követelések behajtására terjesztette ki. Ma azonban üzletének bejáratát lezárta és oda egy cédulát irt ki, körülbelül ezzel a szöveggel:

Aki velem beszélni akar, forduljon az ügyvédemhez.

Ugy látszik, a pörök lavinájának kezdete ez, amelyet *Wormser* megindított, s annak a közeli napokban *hasonló arányú folytatása lesz*, amely szorult helyzetbe juttatja a szegény emberek százait, akik többnyire az ügynökök csábító szavának és tetszetős rábeszélésének engedve ugrottak be a részletüzletbe.

Ha a törvény a részletüzletek áldozatain, az ezekkel összeköttetésben álló kis embereken segíteni akart, előbb gondoskodnia kellett volna a részletüzlet alapos megrendszabályozásáról. Így azonban, egy elhibázott, szerencsétlenül alkotott reformmal a részlet-vevők helyzetét még ezer-szeresen súlyosabbá tette s azokra az anyagi csapások sorozatát zudítja.

Amiről beszélnek.

A bárónő férje.

Arad, július 11.

Sokan emlékeznek még Aradon arra a színész-képű, fiatal földbirtokosra, aki néhány évvel ezelőtt zajos feltűnést keltett fogatai, de főleg automobiljai révén, melyekkel közeli birtokairól hetenkint kétszer háromszor berobogott Aradra Nagy mulatózókat szokott rendezni ilyenkor a nem egyszer automobilja is francia pezsgőt ivott benzín helyett.

A fiatal földbirtokos egy arisztokrata származású hölgynek volt a férje, aki egy darabig csak nézte, hogy az ő vidám kis ura milyen nagyri könnyelműséggel szórja a pénzt, de aztán egyszer az eszéhez kapott és délvidékre utazott, a honnét sem visszajönni, sem pedig pénzt küldeni nem akart többé.

Az aradi lapok akkor sokat foglalkoztak az érdekes házaspár dolgaival, amely közleményekhez a férj egyéb afférai is bő anyagot szolgáltatottak.

Azután egy virágillatos májusi napon, amikor a levegő is szerelemmel van tele, az arisztokrata asszonykát mégis csak haza csalogatta a szívekbe lopódzó tavaszi hangulat. És vele együtt megjött a béke is a kis falusi kastélyba. A férj takarékosabb, háziassabb életmódra tett fogadalmat és úgy látszott, mintha ezzel jóra fordult volna minden.

És Aradon azóta nem is igen lehetett látni a saineszképű, fiatal földbirtokost. Esztendőnk multak el a nélkül, hogy nagy, vörös automobilja megjelent volna az aradi aszfalton s ő maga uszólecke adott volna pezsgővel telt kadakban az éjjeli világ könnyű tündéréinek.

Csak néhány hónappal ezelőtt vette újra ölébe a fáma a fiatal párt. Azt beszéltek, hogy a szerelmében és vagyonában egyaránt megfogytakozott asszonyka ismét elutazott hazuról. És pedig ezuttal úgy, hogy nincs az a virágillatos május, nincs az a szívekbe lopódzó tavaszi hangulat, mely visszahozná többet a zöld szalagáteres pusztai kastélyba.

Elváltak. A férj, aki földi javakban nem nagyon bővelkedett, visszakerült a fővárosba és elvegyült a nyüzsgő, mozgó, nagy emberáradatba: gyalog, automobil nélkül.

És eddig nem is lenne semmi rendkívüli a dologban. Elvégre lett már ur más is a felesége vagyonából és ha elfogyott a pénz, lett már szegény emberré más is . . .

Hja, csak hogy a bárónő volt férje nem szereti a sablonos utakat!

S itt következik ez apró történet meglepő fordulata, amely sem nem sportszerű, sem nem romantikus, hanem célszerű és praktikus.

A volt aradvidéki földbirtokos ugyanis a múlt hó elején egyik dunántúli vármegyében kétezer holdas földbirtokot vásárolt, melynek vételárát: egymillió és kétszáz ezer koronát, készpénzben fizette le. A birtokon levő kastélyt újra butoroztatta s ezért ugyancsak készpénzben, hatvan ezer koronát fizetett ki egyik fővárosi butorgyárosnak. A Tattersal legutóbbi luxuslövésárján huszonöt ezer koronáért vett egy négyes fogatot, van három automobilja és mint ő maga beszélte barátai társaságában, még mintegy félmillió koronányi betétet helyezett el egyik nagy pénzintézetnél.

. . . Így lesz a bárónő férje lassankint báróné. Meri hogy a legközelebbi képviselőválasztáson föllép, az bizonyos és hogy megválasztják, az is bizonyos. És mintán most szünetelnek a nemeseítések, tehát a képviselő urból csak báró lehet. Azután közgazdasági kapacitás, bankvezér és obstrukciós hazafi, aki megbuktatja a kabinetet, kormányelnök lesz és elnevezi a jelenlegi korszakot darabont korszaknak.

Apropo! Azt majd elfelejtettük megmondani,

hogy hír szerint valami gazdag, szemtelenül gazdag hölgy van a játekbán . . .

De hát ki keresi majd az ilyen csekélységet a népszerű, a divatos pártvezéren?

Az Eulenburg-pör.

A herceg és a klerikálisok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 11.

As Eulenburg-pörben a nyilvánosság kizárását ezentúl is époly szigorúan betartják, mint eddig. Az utóbbi napokban magasrangú személyiségek kértek engedélyt a tárgyalás hallgatására, de a bíróság minden kérelmezőt elutasított. Mint hírlik, a bíróság el fogja rendelni, hogy Eulenburg herceget ezentúl a törvényszéki palota egyik melléklépcsőjén vezessék fel a tárgyalóterembe, hogy így a herceg elkerülje a csarnokban és a folyosókon kíváncsiskodó néptömeg tekintetét.

A tanuk szobájában naponta új tanuk jelennek meg. E mtatt valószínű, hogy a pör még *legalább tíz napig el fog tartani*. Az esküdtek között az új tanuk megidézése ezért bizonyos idegességet keltett és ennek egyik esküdt ma kifejezést is adott, mikor a védelem újabb tanuk megidézését kérte.

A legutóbbi tárgyaláson kihallgatták *Schunig* üzemigazgatót, aki most egy berlini nyomda tulajdonosa. Mikor Eulenburg herceg a bécsi követségnél volt, ez a tanu akkor szintén a bécsi követségen volt alkalmazva. Schunig elmondotta, hogy abban az időben közszájon forgott, hogy *bizonyos bécsi körökben homoszexuális dolgokat cselekednek*. Mikor ő erről egy magasabbrangú kollégájával beszélgetett, az így nyilatkozott:

— *No, a bécsi követségnél is épen így van ez!*

A mai napon különben a kórházi orvos kérelmére és a törvényszék határozatára nem volt tárgyalás. A tegnapi napról azonban még egy érdekes részlet szivárgott ma ki.

A bizonyítási eljárás során ugyanis az elnök felolvastatott egy anonim levelet, amely Ausztriából jött és azt állítja *Ernst*ről, a pör koronatanújáról, hogy *az a klerikálisok vak eszköze*, mert azok Eulenburg herceget mindenáron tönkre akarják tenni.

Eulenburg herceg kapott ezen az alkalmon és szólásra jelentkezve, nagy hangon fejtegette, hogy az ő személye mindig szálfka volt a klerikálisok szemében és tagadhatatlanul sok jel szól a mellett, hogy Ernst megett a klerikálisok állanak. Ő — ugymond — egész életében az északnémetiség ideáljának és a protestáns császárságnak előharcosa volt. Ezért voltak mindig ellenfelei a klerikálisok. Innen erednek a mostani gyanúsítások és rágalmasások és ő azon *események áldozata, melyeket képvisel*. Az elnök itt félbeszakította és azt kérdezte:

— Azt akarja-e ezzel mondani, hogy ezek az áramlatok hamis vádaskodásra és hamis esküre bujtogatták Ernstet?

— Nem — mondotta a herceg, akinek azonban tetszett ez a dolog és tovább fejtegette, hogy ő a klerikálisok áldozata. Az elnök ekkor így szólt hozzá:

— Azt akarja talán ezzel mondani, hogy azoknak a leveleknek megírására, melyeket ön Ernsthez intézett és amelyből kétségtelenül *éviláglík, hogy önnek viszonya volt Ernst tanúval*, szintén a bajor klerikálisok indították önt.

A tanu erre nem felelt, hanem sápadtan leült.

Egyik müncheni féhivatalos jellegű lap állítólag egy teljesen informált személyiségtől azt a hírt kapja, hogy a lapokban a tárgyalásról megjelent hírek nagy része nem felel meg a valóságnak. *A pörben a hangulat nagyonis Eulenburg mellett szól és nincs kizárva, hogy szenzációs ítélettel fog végződni*.

Egy berlini könyvoma os jelenti, hogy mikor a német császárnak elmondták azt, hogy *Wedel* Edgár gróf is a homoszexuálisokhoz tartozik, a császár feleségéhez fordulva így szólt:

— *Gondold csak! A mi Edgarunk is ezekhez a dísznökhöz tartozik.*

A legközelebbi tárgyalás holnap lesz.

Letartóztatott uzorás.

Sztáray gróf bankárja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

Egy hirhedt uzorást tartóztatott le ma a fővárosi rendőrség. Kimélet nélkül tette tönkre a karmai közé jutott áldozatokat és a piszkos manipulációk egész özöne tapadt *Marton* József kezéhez, legutóbb pedig bűnre csábított egy Sztáray grótot és körmönfont behálózással az országból való menekülésre kényszerítette. Uzelmeiért több izben állott bíróság előtt, de a ravasz ember rendkívüli ügyességgel siklott ki a büntető törvénykönyv paragrafusai alól. Ezuttal azonban rajta veszett és aligha menekül a súlyos büntetés alól. Nem kevesebb, mint hét feljelentést adtak be ellene s a rendőrség ma épen abban a pillanatban tartóztatta le, amikor *Karlsbad*ba szándékozott utazni.

Budapesti tudósítónk jelenti:

A fővárosi rendőrség ma letartóztatta *Marton* Józsefet, az ország egyik legveszedelmesebb és legnagyobb stíll uzorását. Martont már igen sokszor fenyegette a letartóztatás veszedelme, de eddig ravasz uton-módon minden alkalommal megmenekült az igazságszolgáltatás sújtó keze alól.

Évekkel ezelőtt történt, hogy egy fiatal magnásnak, *Sztáray* Tibor grófnak könnyelműségét felhasználva, azt okirathamisításba kergette. Martonnak akkor a Károly-köruton konyak-üzlete volt és silány áruját úgy értékesítette, hogy a megszorult magnásokat konykavásárlásra vette rá. *Sztáray* grófnak *ölezer üveg festett vizet adott el* és a teljesen értéktelen folyadék ellenében nagyobb összegű váltót vett tőle, amelyre ráíratta a gróffal atyja nevét is. A váltó lejártakor az ifju gróf fizetni nem tudott, mire Marton beparolta őt is, atyját is. Az öreg gróf kijelentette, hogy nem fizet, mert aláírása a váltón hamisítva van. A rendőrség ekkor le akarta tartóztatni Sztáray Tibor grótot, de ez a büntetés elől külföldre szökött. Az uzorás vizsgálati fogságba került, de védője, *Guthi* Soma dr. előterjesztésére szabadlábra helyezték. Ezen eset után Martont a törvényszék és a tábla elítélte, a kuria azonban bizonyítékok híján felmentette.

Sztáray Tibor gróf évek mulva visszajött a fővárosba, akkor le is tartóztatták, de a bíróság, tekintettel arra, hogy ravasz embereknek lett az áldozata, nem büntette meg a grótot ballépéséért.

A Sztárayval való sikerült fizet után Marton a legszemérmethesebb módon üzérkedett s amikor már nagyon szorult rajta a harok, akkor rendesen kiegyezett áldozataival és így el-

kerülte a büntetést. Manipulációival nagy vagyont szerzett, de azért folytatta obskurus üzletét. Ujabbán hét feljelentés érkezett ellene a rendőrséghez, ahol *Török* rendőrfogalmazó vezette ellene a vizsgálatot és a bizonyítékok súlya alatt elrendelte Marton letartóztatását.

A rendőrség emberei ma megjelentek az uzsorás lakásán. De ott azt az értesítést nyerték, hogy Marton éppen most utazik el Karlsbadba nyári üdülésre. A detektívek gyorsan a nyugati pályaudvarra hajtottak és Martont az utolsó pillanatban letartóztatták. A hűvösre került uzsorást holnap átkísérik az ügyészség fogházába.

Betörő-hajza a háztetőkön.

Egy detektív bravurja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 11.

A mozgóképek merész fantáziával kidolgozott történetekre emlékeztet az a betörő fogás, amely a múlt éjjel a Thököly-ut 32—34. és 36. számú házainak tetején ment végbe és amelyről a következőket jelentí fővárosi tudósítónk: A rendőrség, illetőleg a detektívek besugárás útján értesültek arról, hogy a szombatira virradó éjjel a Thököly-ut 36. számú házban levő *Balogh* Ernő-féle csemegekereskedésbe betörés készül. *Pólya* Béla és *Móker* József detektívek lesbe állottak az udvaron már tegnap este és várták a történéseket.

Nem sokkal éjfélután sajt hallottak és az egyik pinceablakból elő is mászott a két betörő, akik mindjárt munkájukhoz akartak látni. Az egyiknek ügyelensége folytán azonban szerszámaikból egyet elejtettek és ez akkora sajt csapott, hogy attól féltek, hogy a házbellek felébrednek. Fogták magukat és rohantak felfelé a lépcsőkön, fel egészen a padlásig. A padlásajtót már előre kinyitották alkulccsal, hogy esetleges rajtakapás esetében legyen merre menekülniök. A detektívek sietve követték a két betörőt és utánok mentek a padlásra.

Egy nyitott padlásablakon át a hástetőre bujtak ki, a detektívek természetesen ide is követték őket, itt azonban valamiképen eltűntek a detektívek szeme elől. A sötéttségben mindenfelé keresték őket a háztetőn, de sehol sem tudtak rájuk akadul. Ezalatt már az utcán csődület támadt, mert a zajtól felvert házmeister rendőrt hívott és már látták is a háztetőn járkáló alakokat. Egy az utcán álló rendőr egy felülről ledobott cigarettavégről lett figyelmes és ő mutatta meg a detektíveknek, hogy a betörők a ház tornya alatt bujtak el.

A detektívek az életveszélyes uton odamentek, folyton tartva a lezuhanástól, de akkorra már a betörők onnét is tovább mentek. Átmásztak a Thököly ut 34 számú ház tetejére, de mintán a detektívek ide is követték őket, tovább másztak a 32. számú ház tetejére és ott ismét eltűntek a detektívek szeme elől. Közben az utcán összegyűlt nagy tömeg klabált és izgatottan várta a fejleményeket, egy rendőr pedig a tűzoltókért telefonált.

A tűzoltók egy tolólétrával meg is érkeztek s ezalatt a detektívek egy nagyobb padlásnilyást fedeztek fel s valószínűnek tartották, hogy a betörők ott bujtak el. A tűzoltók a tolólétrát felállították, de a padlásnilyásba egyik sem mert lemenni, mert attól tartottak, hogy a betörők revolverrel megtámadják őket. Erre *Pólya* detektív egy övet csatoltatott a derekára és egész egyedül lebecsájtkozott a padlásra, ahol egy sarokban rátalált a két betörőre. Elfogta őket és bezárította a főkapitányságra.

Itt megállapították, hogy *Fabian* Péter 18 éves lakatossegéd és *Dalmadi* Béla 18 éves cserépdőtanonc a nevük, hogy büntetlen előéletűek és ez volt az első betörési kísérletük. A hős detektíveket a nagy számban összegyűlt tömeg megtapsolta és megéljenzte.

Aradi képek.

Zubor Andor.

mint III. Rákóczi Ferenc.

Levelek a tengerszélről.

★ fiatal anyák fürdője.

Norderney, július 11.

Nyakig ülünk a norderneyi előidényben. Ez az előidény az egészen fiatal anyák szezója.

Az egészen fiataloké. Szinte azt hinné az ember, hogy szigorú tilalomra parancsolták ki innen a 30 éven felüli szép anyákat. A 30 éves anyák még otthon verejtékeznek a kontinens különböző városában, mivelhogy a hat éven felüli gyermekek a legtöbb ország tanügyi berendezkedéséhez képest még javában drukkolnak az elemi, közép és felső iskolában. Csak az egészen kicsiny ovodásoknak van még most szabad idejük, no meg a még parányibb öbölbevalóknak, akik egyáltalán mindig, egész éven át vakációnak. Ezért kell a 30 éven felüli anyáknak július hó derekáig, vagy végeig otthon maradniok.

A csillogó parti főveny velők és bájos kicsinyeikkel pompázik mostanság, miként a nagy virágos kert is feldiszi magát kábitó illatu, teli, kinyílt piros rózsáival s közbül-közbül szelid kicsi bimbók ütök fel fejcskéiket. Az elegáns, race-beli fiatalasszonyok érett szépsége győzelmes versenyre kél a parton a mormogó tenger örök szépségével. Nehéz itt erről himnuszokat nem zengeni...

Az elegancia testvériesen ölelkezik itt a szoliditással. Talán valamivel jóval szolidabb is az élet a kelleténél. A fiatal anyák többnyire hozzátartozóik nem mindig fiatal férjeik társaságában időznek itt.

A „papa” urak ritkábban mutatkoznak a „strand”-on; rajtuk mindig ragad valami — még a leiket üdítő frissítő tengeri levegőn is — az üzleti szellemből. Dél előtt üzleti leveleiket, délután újságikat olvassák és játszanak. És minél az alkony, a firtnek legveszedelmesebb órája közelg, — a férj urak szinte boszantó pontossággal megjelennek bájos hölgyeik oldalán és méltóságteljesen kelnek az erény tudatos vagy tudatlan védelmére. Este ők védik meg a fiatal anyák erényét, amelyre napközben a kergetőző, kegyo, danolászó apróságok vigyáztak, persze akaratukon kívül.

Mily erényes is ez az első idény. Hiába legyen itt valamelyik asszony bármily szép, bármily elegáns és bármily elragadó, — erkölcs dolgában kérielhetetlenül, kegyetlenül szigorúak. Ime például egy gazdag nagy iparos idehozta fiatal feleségét: ragyogó szépségű, csodálatos eleganciája és valósággal lelkesedést keltő gráciája asszony, de... de... igen, hát azt „beszélük”, hogy gyermekszobája nem egészen kifogástalan eredetű. És a többi asszonyok mind, mintha kartellre léptek volna, hogy ezzel az asszonnyal nem szabad érintkezni. A fiatal anyák, akik oly szívesen megkérdeznék ragyogó báju kolleganőjüktől, hogy kinél csináltatja ruháit — elhárítják a fel-feltörő, folyton ajkukon égő kérdést és diszkrétan megkerülik a kompromittált hölgynek fővenykosarát... Csak valamivel többen lennének! A főidényben már fel se tűnnek. Nos, akkor már valamivel szívélyesebben köszönhetnék... és... és... nos, és egyetmást el is lehetne — tanulni tőle... Egyelőre is meg lehet azonban állapítani róla annyit, hogy 58 öltözet ruhát és 22 kalapot hozott Norderneybe és hogy ez egyszerűen hallatlan dolog.

De hát hajadon hölgyek is vannak ám Norderneyben. Igen De csak — gyermekkertészek és bennszülöttek. Különbözik minden egyetlennegy hajadon. Szolgáljon vigasztalásul, hogy az aglegények száma se mulja felül túlságosan a hajadonokat. Ugy látszik hogy az emberek e két fajtaja fürdőzését rendszerint egyéb mellékelőkkel szokta egybekötni és hogy e mellékelők, melyek tulajdonképpen főcéljaikat képezik, a főidényben a teljesülésnek sokkal valószínűbb reményeivel kecsegtetnek, mint az előidényben. Mintha minden házasonni kész férfi és hölgy a levegőbe írva látná a közösen megbeszélte jelmondatot: „Találkozunk a fő szezóban!”

Julius derekáig a végrehajtó, ha nőtlenségi adót akarna Norderneyben exequálni, száználmas rossz üzleteket csinálna iten. Ma még a fiatal anyákra sőt itt a nap, akiket — beleértve a fiatal és kevésbé fiatal papákat is — az adónak imént említett neve egyáltalán nem érinthet. Viszont a legifjabb uraságoknak, akik még fehér hába-ruhájukban élnek gondtalan világukat, egyelőre még halvány sejtelmük sincs arról, hogy az az adónak nevezett csufság van-e a világon; vidáman, túladaré boldogsággal megfogják egymás kacsóit, körbe forognak s úgy éneklük messzeható hangon főnnszóval a gyereknótákat.

A hullámok zagnak, a nap fáradhatatlan szeretetreméltósággal süt a szemünkbe, szelid szellő lebbenti meg a tarka parti zászlócskákat és a fővenykosarak és sátracsák hosszú során keresztül az asszonyi szépség rózsakertje virul; az elegancia, a sikk és — sajna! — a szelid szoliditás kertje.

De hát mindegy! Norderneyben a fiatal anyáké az előidény és notabene: még az ekos kicsinyeké is, akik anyai körültekintést tanúsítottak szüleik gondos megválasztásában...

EGYESÜLETI ÉLET

(*) A Kőlcsey egyesület könyvtára és az 1848—49-es Szabadságharsi Múzeum folyó hó 13-ától: augusztus hó 1-ig zárva lesz. Ezt az időt az egyesület arra fordítja, hogy a múzeumban elraktározott Aizél könyvtart, mely ott a

helyszűke miatt jól-rosszul van elhelyezve: szellőztesse, az időnek ellentállóbbá tegye, hogy a majdan felépülő kulturpalotának hasznavehető eszköze legyen ez a becses könyvtár.

Bánhidy József báró temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

Ma délután költözött be a lökösházi családi kriptába a szerdai tragédia halottja, Bánhidy József báró. Szombat délutánra tüzték ki a temetést, mert nem hitték, hogy az Ischlben időző bárónő és leánya előbb megérkezhetnek. Csütörtök délelőtt állították fel a kastély nagy ebédlőjében a pompás ravatalt és azóta ma délig ott feküdt a szerencsétlen báró.

Báró Bánhidy Antalné és leánya, Stefánia már tegnap reggel öt órakor érkeztek meg a Bánhidy-majorba. A fiát rajongásig szerető édesanya egészen eddig az óráig nem tudta, hogy mi volt oka egyetlen fia halálának. Két héttel ezelőtt teljes egészségben találkoztak és bucsuztak el egymástól a kétegyházi állomáson, mikor a fiatal báró Kolozsvárról tért haza. Az Ischlben üdülő anya szerda éjjel kapta meg férje táviratát, mely azonban nem jelezte a halál okát. Tegnap reggel a kastélyba érkezésekor kapta az első hírt fia öngyilkosságáról. A rémes hír annyira hatott a kinos bizonytalanságban töltött utazástól megtört asszonyra, hogy *sírgörcsöt kapott* és csak orvosi kezelés enyhített állapotán. Stefánia baroneszt szintén mélyen lesújtotta bátyja tragédiája.

A bárói család utolsó sarjának temetése nagy részvéttel és pompával ment végbe. A délelőtti vonattal — mely ez alkalommal a Bánhidy-major előtt is megállt — a környékbeli előkelőségeknek igen sok tagja érkezett a kastélyba, melynek verandáját és a ravatalhoz vezető folyosóját gyászpompá borította. A tiszauki és a paulisi szőlőből küldöttségek hozták a koszorukat.

Délután pont egy órakor kezdődött a gyászszertartás, amelyet *Krampf* eleki római katolikus plébános végzett fényes papi segédlettel. Rövid, de megható beszédben bucsuztatta el a szerencsétlenül elhunyt fiatal bárót, kérve a szülőket, nyugodjanak bele az isteni rendeltetésbe. Az ebédelt, a folyosót és a verandát zsufozásig megtöltötte a gyászoló közönség.

A beszentelés után hat testőr hatos fogatu lila gyászkocsira helyezte a hatalmas koporsót. A gyászkocsi után kettős fogatu virágos-kocsi következett, telve gyönyörű koszorúkkal. Tizenkét nemesi cimerpajzsot és 12 fáklyát vittek a gyászkocsik mellett, melyek lassan megindultak a kastély melletti lombos fák alatt levő családi sírbolt felé. A menetet gyász-zene kísérte az ősi sírboltig, hova a közönség nagy meghatottsága között helyezték örök nyugalomra Bánhidy József bárót.

A temetésen megjelentek:

Az aradi 12. közös huszárezred tisztkara Worafka Tivadar lovag vezetése alatt, a báró Bohus-család, Bréda Viktor gróf és neje, Baross Ferenc, Baross Zsigmond, Csernovics Diodor, Gál Jenő főrendiházi tag, a Lonovich-család, Mahler György képviselő, báró Nyéky Ilona, a Purgly család, a Vásárhelyi-család, Urbán Iván és még a környékbeli előkelőségek sok tagja.

A koszorúkon ezek a felirások voltak:

Szeretett fiának — *édesatyja*. Feledhetetlen fiának — *édesanyja*. Egyetlen fivérének — *Stefánia*. Oszinte részvéttel — *Nyéky Ilona*. Oszinte részvéttel — *Baross Zsigmond*. Szeretett jó gazdájának — *Sándor*. Kegyelete jeleül — *Csernovics Diodor*. A 12 ik huszárezred tisztkara. Kegyelettel — *Gál Jenő*. Kegyelettel — *Urbán Iván és neje Urbán Péter*. Szeretettel — a *Vásárhelyi család* Józsefnek — *Purgly János*. A *Mahler család*. Volt még vagy tizenöt felírás nélkül koszorú.

Az elhunyt fiatal báró lelki üdvéért 13-án délelőtt tíz órakor az *eleki* római katolikus templomban, 15-én pedig délelőtt tíz órakor az *aradi* minorita székes-egyházban gyászmise lesz.

Hajvágás: 300 korona!

— Vagy: a megkopaszodott aranyifju. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

Egyik fiatal városi tiszviselő az utóbbi időben néhány napot gyöngékedett. Tisztársai résztvevő arccal tudakolták betegsége okát, de közös jó barátunk a kérdezősködőknek csak egy bánatos, mély sóhajjal felelt.

Ma reggel nyolc óra után fölkereste szobájában egyik legjobb barátja s csodálkozva látta, hogy kenyeres pajtása halálsápadt arccal, mélyen beesett karikás szemekkel ül asztala mellett s tagjait fázósan huzza össze, míg egy régi, kopott turista sapka egész a tarkójáig fejére van huzva.

— Mi bajod, pajtás, az Istenért? — kérdezte a barát. — Borzasztó, ahogy kinézel!

— Ne kérdezd barátom, — felelte a szenvedő társ megőrt, rezkető hangon, — hanem lrd alá ezt — s elébe tett egy 300 koronás váltót.

— Nem értem, csodálkozott a barát.

— Persze, persze! — sóhajtolta a szenvedő társ.

— Hát mi ez? Magyarázd meg kérlek.

— Ez barátom egy váltó 300 koronáról. Ennyibe került ugyanis a nyiratkozásom.

— Mit...? mit mondasz...? hogy te megnyiratkoztál? — És a csodálkozástól majd hogy nem sóbálvánnyá változott a barát.

— Meg, meg, barátom — sóhajtott a szenvedő társ és kopasz fejéről szégyenkezve huzta le a kopott sapkát. — Képzeld — folytatta — azzal fenyegettek már hogy fegyelmet akasztanak a nyakamba, ha nem nyiratok le a hajamat. Éa a hajamat! Irízatos lelki harcot állottam ki már négy nap óta. Nézz rám, tönkre vagyok menve, meg vagyok semmisülve. Nem volt nyugtom nappal, nem volt álmom éjjel. Sem enni, sem inni nem tudtam. Végre ma hajnalban négy órakor bucsút mondtam szépen fejlett fúrtemnek.

— No és ez a háromszáz koronás váltó?

— Hát ennyibe került a nyiratkozás.

— Csak nem ettél gombát?

— Nem ám, még mást sem. De azért úgy van, amint mondom. Ugyanis itt Aradon nem mertem egy borbélyra se rábízni a fejemet. Sokat gondolkodtam, hogy mit tegyek. Ekkor eszembe jutott, hogy utóljára tavaly nyáron Lipiken nyírt meg egy borbély. Sürgönyöztem neki, hogy jöjjön el és vágja le a hajamat. El is jött és az nyírt meg.

— Jól van, de az összeg mégis nagy.

— Természetes. Sürgöny oda. Sürgöny ide oda, meg oda-ide. Utóközleg expresszvonaton. Napdíj, kiadás, borra való, bérkocsi, pod-

gyász, herdár. Szálló, portás, szobaleány, londoner. Aztán meg egy szerencsétlenség is. A mester ugyanis a vonaton elveszítette a szármalt, azért kárpótlás, helyettük másokat kellett vásárolnom. Hajvágógép, kefe, fésű, borotva, olló és pomádé. Végül fáradtsági díj és illő jutalmazása a mesternek. Summa summárum — 300 korona.

Ilyen megható elbeszélés után már a résztvevő barátj sem tehetett egyebet, minthogy elérzékenyülve, szó nélkül aláírta az elébe tett váltót, Természetes, az esetnek gyorsan híre futott a torony alatt s valóságos népvándorlás indult meg a szenvedő társ hivatalába, látni őt képzés fejjele.

A tiszviselő még aznap délután beadta kérvényét nyolc heti szabadság engedélyezésére iránt. Tekintettel megrongált egészségi állapotára. Szabadságát azonban idén valószínűleg nem Lipiken, hanem Mikalacán fogja eltölteni, ahol titokban bizonyára hajnövesztő szert használ.

A Lónyay-pár pénzzavarban.

Az elcsapott főudvarmester pöre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

Hónapok óta a magasabb körökben szájról szájra adták azt a hírt, hogy a *Lónyay gróf* pár súlyos anyagi gondokkal küzd. Eleinte suttogva, majd egyre hangosabban beszélték, hogy Oroszvár, a grófi kastély és a birtok eladó. Sokan arról is tudtak, hogy Lónyay már kínálta a kastélyt pénzembereknek, így tavaly a bécsi Rotschild bárónak is, de a vásárból nem lett semmi. *Stefánia* főhercegnő a bécsi és belga udvarból apanaszt kap; a Burgnak pénztárosa minden hónap elsején pontosan megjelenik ott, a hol Lónyayék tartózkodnak és a grófnőnek átad harmincezer koronát. Az összeg felét a Habsburgok, másik felét a szász Kóburgok fizetik. Ezenkívül a grófnak is nagy jövedelme van a birtok után.

A grófi párnak azonban mindez a pénz kevés. Nagy, költséges háztartást vezetnek, sokat utaznak és fényűző, nagyurl passzióikra elégtelennek bizonyult a jövedelmük. Lónyay ekkor kezdett hitelbe vásárolni, készpénzt vett fel kölcsön és rövid idő alatt az adósságok fenyegető hullámaiba sodródott. A grófnő apanáza nem nagyobbodott, a birtok jövedelme sem emelkedett, az adósságok ellenben egyre nőttek. Egymást érték a kereskedők, szállítók és gyárosok felszólító levelei. A hitelezők türelmüket veszítették és most sorra perlik az oroszvári kastély lakóit.

Az anyagi zavarokon kívül beszélnek egy nagyon kínos etikett bonyodalomról is. Lónyay gróf ugyanis neje főudvarmesterévé szerződött *Zeppelin* gróft, a kormányozható léghajó híres feltalálójának közeli rokonát. A két gróf azonban már kezdetől fogva hidegen viselkedett egymással ezekben, később pedig teljesen megszakadt köztük a barátság.

Zeppelin gróf ugyanis levelet írt a Cannesban időző főhercegnőnek, akit így szólított meg:

— Hochgeboren Frau Gräfin! — Stefánia megmutatta a levelet férjének és panaszkodott, hogy az udvarmester nem adta meg neki az öt megillető címet. Lónyay gróf haragra lobbant és *Zeppelin* grófnak levelet írt, amelyben egyebek között ezeket mordia:

— Ön megfélekedett arról a nagy távolságról, amely a felséges főhercegnő és Ön között van. Nem szólította allergrädigste Frau-

nak, holott a legmagasabb urak is megadják e címet. On, gróf ur, elfeledkezett arról a tiszteletéről, amellyel ő fensége személye iránt tartozik.

A főudvarmester a levél kézhezvétele után megbizta két barátját, hogy kérjenek elégtételt Lónyaytól. Est nagy indulatba hozta Zeppelein eljárása és egy újabb levelet írt a főudvarmesterhez, amelyben e szavak foglaltatnak:

— Főudvarmester ur, én ura és gazdája vagyok Önnek, én fizetem önt és így jogom van Önt rendretasítani.

A provokálással megbízott mágnások csak negyvenezren tudták az affért elismítani. Zeppelein gróf természetesen nem tért többé vissza Stefánia udvarába, hanem követelte egész évi főudvarmesteri fizetését. Mivel Lónyayék ezt megadni vonakodtak, pert indított a grófl pár ellen.

Autobuszon Siófokig.

A Juhar-család az imperiálon.

Az *Avav* karcsu zökkenéssel fordult be a Simándi uton.

Hogy mit jelent, mi nek a rövidítése az AVAV, amely az aradi autobu-

szok oldalát díszíti, az sok tudományos értekezésre adott okot. Az egyik szerint ez az értelme: *Arad Várhat A Villamosra*, — szóval az autobus a villamos vasutnak örök időkre való előadását jelentené. Más kuttók szerint a polgárok sóhaját fejezi ki, akik már veszendőnek érzik az autobuszra költött százazereket: *Add Vissza A Vagyonunkat!* Viszont voltak, akik ily magyarázatát adták a rejtélyes fölíratnak: *Annai Vicinális, Annai Vicinális!* Nekünk azonban nem hivatásunk, hogy a vitatkozók közé álljunk a ezért jegyezzük föl a tényt: a Juhar család kibérelte a város egy autobuszt a azon elindult Siófokra. A kocsit akkora büzt terjesztett, mint öt főuri gépszeker a így Juharék előkelőségük teljes tudatában szánták rá magukat az utra.

— Méltóztassanak az imperiálra! — szolt a sofför.

Dr. Juharné ő nagyságát zavarba hozta ez a tessékelés. Az imperiál alatt ő nem képzelt mást, mint az ismeretes sajtót, amelyet az különböztet meg a líptól turótól, hogy ezüstpapírba csomagolják. Már ép kérdezni akarta, hogy mi legyen azzal a strachino val, (Juharné roppant feledékeny volt a nevekre) a mikor az ura szelíden megbökte:

— De Renée, az imperiál az autobusz fedélzete. Szállj fel.

Mikor az asszony rászánta magát, Bónai kezdett akadékoskodni:

— Én nem megyek a fedélzetre, én ott tengeri betegséget kapok. Mikor a Lidóra mentünk, a fedélzeten mindig tengeri bajt szenvedtem!

— Ez sok. Hol veszed itt a betegséghez a tengert!

Sündikével is baj volt.

— Én a sofför mellé akarok ülni. Én hajtani akarok. Én látni akarom, amikor a libuskákat el fogják gázolni!

A kocsi vezető azzal elégitette ki Sündike vérszomjas vágyait, hogy ezt a kocsit tetejéről sokkal jobban meg lehet látni.

Lassan lassan azután megtörtént az elhelyezkedés. Tasziló urfi délecegen megállt az imperiál korlátján és a tanyai leányokkal kezdett kokettálni.

— Nagyszerű! Így éránként száztizenöt nőt lehet végig hódítani...

Miért mentek Juharék ép Siófokra? Ez magától is egész természetes lenne: egy család, amelynek egyik tagja Kuvinba, a másik az északi tenger

mellé, a harmadik Tatra-Fézekre, a negyedik Tiroba akar menni, végül is nem állapotodhatik meg egyébben, minthogy Siófokra megy. Ezt annál is inkább tehetik, mert harmadéve, amikor utoljára voltak ezen a kikeresztelkedett fürdőhelyen, Juhar dr. a fürdőszámlák hatása alatt a következő ünnepies fogadalmat tette le:

— Az is gazember, aki még egyszer erre a tájakra jön.

Tehát elutaztak Siófokra. Ennek az utnak azonban speciális oka van, amelyet kár lenne elhallgatni:

Juhar dr., amint az olvasó bizonyára eddig is tudta, tagja volt a város törvényhatóságának. Mint ilyen, nem habozott sohase, amikor az általa gondozott várost valamely közép-európai intézménnyel gyarapította. Hogy ezzel a maga érdekeit is oltalmazta, annál kevésbé valószínű, mert az egész város beszélt róla.

Ez alkalommal a kiváló városatyának egy angol vállalkozóval volt találkozója: lord *Newchatel* lel. A lord elnöke volt annak a trösztnek, amely szenzációs találmány szabadalmát szerezte meg.

Ez a találmány abban állott: *hogyan kell aszfaltolni a levegőt?*

Aradon, ahol minden talpalattnyi föld aszfalttal, makadammal és aszfalt-makadammal volt burkolva, — csakis ezzel lehetett újabb teret hódítani az aszfaltozásnak. S miután a városnak elsőrendű érdeke volt, hogy az aszfaltozás egy percre se szünjék meg, — hát ezért sietett Juhar dr. — *Newchatel*hez, aki angol különködésből szintén Siófokon nyaralt. Most már az is érthetővé válik, hogy miért kapta meg Juhar dr. ehhez a társas-kiránduláshoz a város autobuszt.

A családnak, Bóncinak és Sündinek ehhez az üzlethez ugyan nem volt köze, de Juhar őket is magával vitte, hogy a siófoki séjour pusztán üdülésnek lássék és az igazi cél titokban maradjon.

A Simándi uton haladtak, elmerülve a szebbnél szebb porfelhőkben, amikor Juharné ijedten kiáltott fel:

— Szent Isten, hol van a Sündike?

A Sündike, aki addig büszkén lengette a zsebkendőjét az imperiál ormán — nyomtalanul eltűnt.

Frücs.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: *Vig özvegy*, operette. Este: *Naftalin*, énekes bohózat, Vendrey Ferenc és Tapolcai Dezső vendégfelléptével.

Hétfő: *Tatárjárás*, operett. Vendrey Ferenc vendégfelléptésével.

Kedd: *Aranykakas*, énekes bohózat. Vendrey Ferenc és Tapolcai Dezső vendégfelléptésével.

Szerda: *Nap és Hold*, operett.

Naftalin.

(Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Heltai Jenő. Zenéjét szerzte: Szirmay A. dr. Bemutató előadás.)

Arad, július 11.

A nyári bohózat speciális irodalmi műfaj, amelynek egyik leghivatottabb művelője Heltai Jenő. A nyári bohózatnak ép úgy meg vannak törvénybe iktatott paragrafusai, mint akár a tragédiának. Fő keléke ennek a műfajnak, hogy semmi gondolkozni valót se adjon a közönségnek, ötletes legyen, lehetetlenségek kergessék benne egymást és minél több és kétségbeesettebb komikummal van tele, annál jobb nyári bohózatnak. A közönség szívesen honorál minden groteszk ötletet, csak jól találják föl, és ennek a szervirozásnak egyik legkiválóbb mestere Heltai Jenő. A ma bemutatóra került *Naftalin* című bohózat valóságos mintája a nyári bohózatoknak. Van ebben a darabban minden, ami alkalmas arra, hogy halálra kacagtasson. Lehetetlen ötletek, tébolyító helyzetek, melyek mind arra vannak szánva,

hogy a közönség nevében időköl egy peccnyi plebejéhez se jutnassanak. A *Naftalin* tulajdonképpen csak szimbolikus elnevezése a nyáron át benaftalinozott üres lakásnak, melyben Heltai pompás bohózata lejátszódik. A darab szövvényes meséjét felesleges kihámozni, meg kell nézni a darabot és aki megnézte, pompásan eltöltötte est emlékével távotik a színházból.

A *Naftalin* aradi bemutatója alkalmat adott a közönségnek arra, hogy a Vigszínház két kiváló művésznének felülmúlhatatlan alakításában gyönyörködjen. *Vendrey* és *Tapolcsay*, tulajás nélkül mondván, halálra kacagtatták a közönséget. A szinkör illusztris vendége a humornak valóságos fejedelmi pazarlásával szórakoztattak és igazán nehéz volna megállapítani, hogy melyikük kapott több tapsot és melyikért lelkesült jobban a közönség. *Vendrey* fenomenális volt Csaplóros dr. szerepében. Anynyi báj van ennek a kiváló művésznének a játékában, hogy akármelyik dédelgetett primadonna is megirigyelne. *Tapolcsay* Laboda Pétert adta megvesztegető kedvességgel, minden jelenetét viharos tüsszel jutalmazta a lelkes közönség. Az előadás gördülékeny tempóban folyt le. Kihűtő volt *Rontay* Boriska Patkány Etus szerepében. *Vendrey*vel való duettjét meg kellett ismételni. Dally sok közvetlenséggel és jóízű humorral játszotta *Szakolcsay* kedves volt *Körössy* Juci Terka szerepében.

A közönség hangulata a *Naftalin* nagy sikerét mutatta és a nyári szezon uralkodó bohózata a *Naftalin* marad. H. G.

* A színház vendége. A szinkör kiváló vendégművésze, *Vendrey* Ferenc hétfőn lép föl egyik legújabb szerepében, a *Tatárjárás* Lohonyai altabornagyában. Kedden az *Aranykakas* című pompás bohózat kerül színpadra. Ebben *Vendrey* Ferenc és a vendégművész, *Tapolcsay* Dezső együtt lépnek föl.

* Vasárnapi előadások. Holnap két előadás lesz a szinkörben. Délután *Lejár* Ferenc diadalmas operettjét, a *Vig özvegy*-et játsszák *Kállay* Jolánnal a címszerepben. Este a *Naftalin* kerül színpadra másodszer, a főszerepekben *Vendrey* Ferencel és *Tapolcsay* Dezsővel, a Vigszínház kiváló művészeivel.

* Nick Carter. A világhírű amerikai detektív számos kalandjai közül talán a legérdekesebb az, melyet igazató és érdekes mozgófényképben mutat be az *Uránia* színház mostani műsorán. A „nagy” detektív áldottózetben a gonosztevők közé csempészi magát és kiteszi legújabb tervüket. A terv egy bank pénzszekrényének kifosztása. Nick Carter a titok birtokában felkeresi a bankház tulajdonosát és a pénzszekrénybe rejtőzve amikor fogja el a betörőket, mikor azok a kasszát sikerülten feltörve ki akarják rabolni. A pompás kép telivér amerikai alakjaival rendkívül érdekes. Az *Uránia* színház új összköltésével a legnagyobb szórakozást biztosítja a közönségnek. Változatos, legújabb és legszenzációsabb képekből összeállított műsorokkal gondoskodik az *Uránia* színház igazgatósága arról, hogy a közönség feltétlen meglepéssel látogathassa az előadásokat. Az *Uránia* színház legközelebbi attrakciója szenzációs meglepetésre számíthat. Be fogják mutatni *Sienkiewicz* Quo vadis című regénye után készült mozgófényképben „Nero császárt és Róma égését”. A csodaszép kép korhű kiállításban tánteti föl a régi Róma történelmének egyik legtragikusabb eseményét. Aki ismeri *Sienkiewicz* meseri regényét, fogalmat alkothat arról, milyen mesés látványt nyújt ez a mozgófénykép.

A „délelőtti“ bélyegző.

A becsapott bookmaker.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11

A nagyváradai postaigazgatóság előtt, mint tudósítónk jelenti, egy ritka érdekességű ügy következtében folyik a fegyelmi vizsgálat egy fiatal postagyakornok ellen, aki tapasztalatlanságának lett áldozata.

A fegyelmi eljárás előzményeiről a következőket jelenti tudósítónk:

Még a derbymeeting nyolcadik napján, június nyolcadikán történt, hogy a Kossuth Lajos utcai Dobrin J. és társa bookmaker céget egy jól szervezett csalóbanda alaposan megakarta károsítani. Az ügyesen kiesztelt csalás azonban nem sikerült.

Az érdekes eset részletei a következők:

Június ötödikén, egy pénteki nap reggeli nyolc órákor levelet kapott a Dobrin-cég Szatmárról, amelyben valaki az előtte való versenynap három első futásának a győzteseit halmozva megfogadja 50, illetőleg 25 koronával. Es a három győztes pedig a nagy outsider Buffaló, Remény és Kuropatkín volt. Buffaló oddsa 14, Remény pedig 6:1 startolt, úgy, hogy Kuropatkinnal együtt a három győztes megülte a százhuszszoros ímitet.

Ez a furcsa eset annál is inkább feltűnt a cégnek, mert csak a versenynap után kapta a levelet és csak az első három futamra fogadtak és mind a három győztes nagy outsider volt. A már sok csalásra rájött bookmaker-cég mielőtt kifizette volna a nagy összeget, — épp 9000 koronát — előbb meg akart győződni, vajjon jogosan jár-e a „szerencsés“ nyerrőnek a nagyon szép megnyert fogadás. Mert ha tényleg rendben fogadtak az illetők, úgy a bookmaker-cég — bármily nagy legyen is egy megnyert fogadás — természetesen szó nélkül fizeti ki az összeget. Ezért a helyett, hogy a pénzt postára adta volna, egyik alkalmazottját küldte le a szatmári fogadókhöz, hogy azokkal személyesen is megismerkedjék. Itt asután furcsa dolgok kerültek napvilágra.

A Dobrin-cég hivatalnokai először is a postára ment, ahol az iránt érdeklődött, hogy a kérdéses levelet mikor adták fel. A kérdéselt postahivatalnok természetesen azt állította, hogy akkor, amikor a bélyegző jelsz. De mert a bookmaker-cég megbízottja ebben még mindig kételkedett, azzal a hivatalnokkal szembesítették, aki a „drága“ levelet valóban felvette. Ekkor meglepő dolog történt. A postahivatalnok zavarba jött és eleinte tagadni próbált, de amikor a bookmaker hivatalnok kijelentette, hogy nem jelenti fel, elmondta a valódi tényállást.

— Összebeszéltünk hárman — kezdte szenzációs vallomását a postahivatalnok, — hogy valahogy pénzhez jussunk. A legegyszerűbb módon úgy véltük a dolgot megoldani, hogy a pénzt lóverseny útján szerezzük meg. Lassanként rájöttünk arra, hogy ezt a legkönnyebben úgy érjük el, ha egy versenynap dé utánján Budapestre lőtelefontatjuk az első három verseny eredményét és a három győztest levélileg megfogadjuk egy budapesti bookmakernél, kinek sejtelmé se lesz ügyesen kiesztelt eszménkről. Épp ezért megbeszéltük az ügyet egy budapesti színésszel, aki szintén nagyon megörült a nagyszerű eszméknek és minden gondolkodás nélkül hajlandó volt, hogy — akkor épp Bécsben voltak versenyek, — az első három verseny eredményét sürgősen Szatmárra telefonálja. Ugy is történt. Kevéssel a versenyek lefutása után tudtuk má az eredményt és ekkor a többi

már csak gyermekjáték volt. Megirtuk a levelet és én nem a délutáni bélyegzővel, hanem a délelőttivel láttam el.

A Dobrin-cég alkalmazottja természetesen egy fillért sem fizetett ki a „szere csés nyerrőknek“, hanem a pénzzel együtt visszautazott Budapestre, ahol a főnökének jelentést tett az esetről. A Dobrin-cég pedig — tekintve, hogy hivatalnok megígérte a postahivatalnoknak, hogy nem tesz ellene feljelentést, — nem csinált ez ügyben semmit és így a postahivatalnok jóbarátjai megmenekültek a kellemetlenségtől. A magáról megelégedezett postahivatalnok azonban már nem volt ilyen szerencsés, mert ellene hivatalból indította meg a nagyváradai postaigazgatóság a vizsgálatot.

Textil-gyár Aradon

Jean Hoeffele elzászi gyáros ma délután megjelent Varjassy polgármesternél és bejelentette, hogy Aradon nagyszabású textilgyárat szándékozik létesíteni!

Komoly akció.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

Valahányszor gyáralapításról volt szó eddig Aradon, mindannyiszor a kétely egy bizonyos nemével fogadták a dolgot, mert az eddigi nagy alapítások mindezideig csak tervek maradtak, s ma még épen oly messze vagyunk a kivitelől, mint voltunk a gyár alapítás eszméjének a felszínre kerülése alkalmával.

A mai nap azonban valószínűleg komoly forduló pontot alkot az aradi gyáralapítások történetében.

Tegnap ugyanis Zerkovitz Rudolf, a Hegyaljai Motoros vezérigazgatója bejelentette Lőcs Rezső gazdasági tanácsosnak, hogy ma délután Aradra érkezik Jean Hoeffele, elzászi gyáros, s tárgyalni óhajt a várossal, egy Aradon létesítendő textilgyár ügyében.

Ma délután négy órákor tényleg meg is jelen: Hoeffele Zerkovitz Rudolf társaságában a városházán, hol Varjassy polgármester már várta őket Lőcs Rezső gazdasági tanácsos és Virágh Lajos főmérnök társaságában.

Hoeffele itt előadta, hogy Aradon egy húsz-ezer orsóra berendezett pamutfonódat és egy 500 mechanikai szövőszőkre berendezett pamut szövődét óhajt felállítani, ha a város részéről a szokásos támogatásban részesül. *A gyár részére rem kér egyebet, mint megfelelő területet és 15 évi községi adómentességet.*

Anyagi támogatást, egyéb szubvenciót, részvényjegyzést nem kíván, miután a szükséges tőkét ő fekteti be. A kereskedelmi miniszterium a felőle beszerzett információk alapján néki az állami támogatást biztosította, s most csak arról van szó, hogy a gyár hol létesüljön: Aradon-e, vagy másutt, hol megfelelő helyet kap?

Varjassy polgármester erre kijelentette, hogy a város részéről örömmel fogadják Hoeffele szándékát s a város törvényhatóságának a legmesszebbmenő kedvezményeket fogják javaslatba hozni.

Az esetleg számításba jövő területeket bemutatta Hoeffelenek előbb tervrajzában, majd a város kocsián az egész társaság a helyszínén szemlélte meg a kijelölt területeket. Eöször az Óvár-tér megtekintésére került a sor, mely azért volna megfelelő, mivel a Maros szomszédságában lévén, a gyár nagymennyiségű vízszükséglete könnyű szerrel volna fedezhető.

Hátránya azonban az, hogy az ártérben fekszik s vagy nagy költséggel kellene feltölteni, vagy egy körgáttal ármentesíteni.

Innen a társaság a „Libás“-dűlőre ment, hol 18 kat. hold terület felelne meg, különösen a gyár céljának. Itt azonban a vízszükségletéről csak mély kutak furásával lehetne gondoskodni. Egyebekben azonban mindkét terület teljesen megfelelő lenne. A bizottság a további tárgyalásokat holnap délelőtt fogja folytatni s azok eredményétől függ, vajjon a textilgyár tényleg létesül-e vagy nem.

Hoeffele Jaen volt megalapítója a híres „Köchlin“-gyárnak s innen kilépve, önmaga létesített egy gyárat Gebweilerben (Eszásában), mely ugy gyártmányai, mint mintaszerű berendezése révén általános hírnévnek örvend. Ő maga kiváló szakember, komoly nagyiparos, ki a mai tárgyaláson is a legapróbb részletekre kiterjeszkedett s minden tekintetben informáltatta magát az összes idevágó kérdésekről.

Már egy isben foglalkozott az eszmével, hogy Magyarországon gyárat alapít s akkor a nyitrai megyei Belluson szándékozott a gyárat elhelyezni.

Azokban Zerkovitz Rudolf felhívta figyelmét Arad városára, mely ugy kedvező fekvése, mint a textilgyárakban alkalmazható férfi és női munkásság szempontjából jobban megfelel, mint Felső Magyarország, s így ma megkezdte a tárgyalásokat, most már tisztán Arad városon áll, hogy annyi sikertelen gyáralapítási akció után végre egy olyan alkalmat el ne szalasztson, amilyen nem mindennap kínálkozik. Ha sokat tétovázunk, úgy még megérjük, hogy ezt a gyárat is felépítik, de — Temesvárott.

HIREK.

Adótárgyalási dalok.

I.

A betű halvány mesterembere:
En nem mehetek adótárgyalásra,
Nekem — sajnos — nincs adóalapom,
S nem is lesz soha, akárki meglássa.

Nekem — sajnos — nincs adóalapom,
Hiába futnék bár fához-fűhöz —
T. bizottság, minden más hír koholmány,
S minden adóalapot nélkülöz.

II.

A tárgyaláson csupa valóság van,
A látszat nem csal, itt-ur a való,
Itt, tesszem, nem a legderekkabb ember,
Akin nincs semmi kivetni való.

III.

Kivetik a kereseti adót,
Engem ilyen baleset sosem ért,
Ha csak majd egyszer meg nem adóztatnak,
Az ellenem beadott keresetekért.

Kismiska.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 12 én az időjárás: Meleg, száraz.

— A szerb király lemondása. Belgrádból jelentik: A szerb kormányválság, amely már hetek óta tart, újabban Péter király személyét népe előtt meglehetősen rossz színben tünteti fel. Az egész országban leplezetlen izgalommal tárgyalják a válságot és bombaként hatott a Bravka című lapnak szenzációs cikke, amely azt adja tudtul, hogy Péter király teljesen megunt a kényes helyzetet és a legkomolyabban foglalkozik a lemondás eszméjével. Politikai körökben úgy hiszik, hogy Péter király személye az oka a végzetes válság-

nak és ha hamarosan nem talál megfelelő megoldást, a konak körül nagy, sőt veszedelmes bonyodalmakra van kilátás.

— Változások az aradi fővámszolgálatnál. A pénzügyminisztérium intézkedése folytán az aradi vámszolgálat még ez évi január elsején első osztályú fővámszolgálati alakult át, amely által a hatásköre kibővült oly áruk elvámolására, amelyre addig joga nem volt. Ezen átalakulás folytán szükségessé vált a fővámszolgálat személyzetének megfelelő kiegészítése, s ez most történt meg. A miniszter Veres Dénes budapesti vámszolgálatot az aradi fővámszolgálat élére főszámvevővé, Müller Lajos aradi fővámszolgálat ellenőrévé, Kovács Bélát vámszolgálati nevezte ki. A fővámszolgálat eddigi létszámától Drécsini Mihály vámszolgálatot hasonló mértékben a budapesti fővámszolgálathoz helyezte el.

— Az adókiállítás. Megírjuk, hogy a jövő hét keddjén a Weitzer János utcai iskolában kezdődik a III. ad osztályú adókiállítás bizottságának a működése. Ebből az alkalomból Sealay Károly, a bizottság elnöke a következőket adja közre:

Arad szabad királyi város területére az 1908—1910 évek tartamára alakított adókiállítás bizottság alólított elnöke eszenél közölni, hogy a III. oszt. kereseti adó alá tartozó foglalkozások után megállapítandó adók tárgyalása folyó évi július hó 14-én reggel 9 órakor veszi kezdetét a Weitzer János-utcai polgári fiúiskola épületének I. emeleti termében.

Tárgyalás alá kerülnek az ablaktisztítók, alkuszok, aranyművesek, aranyozók, asztalosok, ácsok, ásványvíz kereskedők, bank és pénzváltó üzlet, baronfi kereskedők, kir. törvényes bécsülők, bodegások, bognár és bordélyok, 1 től 152-ik kivételű lajstrom tétellel.

15-én azas szordán pedig a bordélyosok, csemege kereskedők, borkereskedők, (ide értve a saját termésű borselárusítókat is), bizományi üzlet, bádigosok, báránnyagók, békítők és békkereskedők, bősza, ilmonádé és töröktea árusok, borkereskedők, bórindós, butkereskedők és butergyárosok adóját 152-ik kivételű tétellel 286-ik tétellel.

Egyben figyelmeztetem az érdekelteket adókiállításra, hogy a tárgyaláson érdekeik megvédése végett személyesen megjelenhetnek és ott kifogásaikat esetleg észrevételeiket szóbeli leg, esetleg írásban előadhadják.

— Egyetemi tanárok sztrájkja. Milanóból jelentik: Három nap óta olyan mozgalom észlelhető az olasz egyetemeken, a mely arányait tekintve még az osztrák egyetemek mozgalmát is tulszárnyalja. Az olasz mozgalmat különösen az jellemzi, hogy az nem a diákok, hanem a tanárok köréből indult ki és éppen úgy a kormány, mint a parlament ellen irányul. A mélyen járó mozgalom oka egy parlamenti akcióban keresendő, amely tulajdonképpen a tanárok javát célozta. A fizetésrendezési törvényre ugyanis, amely a főreáliskolai tanárok viszonyát is rendezte, már égető szükség volt, mert Olaszországban tudvalevőleg igen sok vidéki egyetem van, amelynek hallgatói sokszor alig vannak többen tanáraiknál és ahol ennek következtében a tanárok fizetése is nagyon szegényes volt. Ebben a törvénytervezetben, amely pár nappal ezelőtt került a parlament elé, nemcsak a főiskolai tanárok fizetés-minimuma van megállapítva, de az is, hogy az egyetemi tanároknak legalább hány órát kell tanítaniuk s a kollégium időtartamától teszi függővé a fizetés nagyságát. A parlamenti vitában — anélkül, hogy Rava közoktatásügyi miniszter az ellen tiltakozott volna — az egyetemi tanároknak pusztán csak oktatási tevékenységét mérlegelték, tudományos működésükről azonban teljesen megfeledkeztek. Ez ellen a főiskolák tanártestületei egyszerre talpraálltak. Tiltakozó nyilatkozatukban azt hangoztatják, hogy úgy az ő tevékenységük, mint az

egyetem céljának teljes félreismeréséről tanuskodik, ha az „iskolamesterkedést” tartják legfontosabb feladatnak. Ilyen tiltakozó nyilatkozatot adott ki a bolognai, génuai, perugiai, firenzei egyetem tanári kara, továbbá a Rómában közös gyűlésekre megjelent megbízottak. A tanárok a legélesebb szavakban ítélik el a közoktatásügyi minisztert és arra az esetre, ha a javaslatot meg nem változtatják, az egyetemi tanárok általános sztrájkját helyezik kilátásba.

— Az aradi gyermekóráház felka. A Fehér-Kereszt egyesület nevében Károlyi Gyula gróf főispán arról értesítette a tanácsot, hogy az egyesület fenntartja igényét arra az 1600 négyzetföld területre, melyet a város egy Aradon építendő gyermekóráház céljaira ajándékozott. Az egyesület, — mint az átirat mondja — most azért nem épít, mert az építkezési munkálatok megdrágultak. Az egyesület, a törvényhatósági bizottság határozata szerint három éven belül tartozik megépíttetni a kóráházat.

— A nagyváradi bankok és az új végrehajtási törvény. A nagyváradi pénzügyintézetek pénteken délután öt órakor ülést tartottak az életbeléptetés előtt álló új végrehajtási törvény ügyében. Az ülésen Hoványi Géza elnököt, aki előzőleg megnyitó beszédében részletesen ismertette az új törvényt és objektív kritikával mutatta ki, hogy ez a törvény minden irányban káros, különösen káros azokra az exisztenciákra, akiket megvédeni akar. Hosszas vita és tanácskozás után a bankértekezlet a következő határozatot hozta:

A nagyváradi pénzügyintézetek megjelent képviselői első sorban is konstátálták, hogy a végrehajtási törvény ratálásában már életbeléptetése előtt is annyira káros minden irányban, hogy különösen a megvédeni szándékolt kisebb exisztenciákat fosztja meg a nélkülözhetetlen hitel nyelésének lehetőségétől. Kimondták a megjelentek azt is, hogy határozatot a további teendőkre részletekre nézve nem hoznak, azonban az adósok lehetséges kímélésé; már most hangsúlyozták és az intézetek kötelező érdekelnek megvédése mellett is kerülni fogják azt a tömeges felmondást, melybe a törvény, ugyancsak beleüli a hitelezőket. Egyébként minden egyes intézet fenntartja magának, hogy egyéneket és ezeket kint jár el saját és az adósok körülményeikhez képest, azonban mindenben a fenti kíméleti elv szem előtt tartásával.

— Kinevezések a jószágigazgatóságnál. A földművelésügyi miniszter Nagy Orbán dr., Acsay Sándor dr. és Réthfalvy János fogalmásokat segédtitkárokká nevezte ki.

— Eljegyzés. Laczkó Rózsó, volt aradi tanító, aki most Rákos Pálván lakik, eljegyzte Práczner Erzsike kisasszonyt.

— A löverseny áldozata. Budapestről jelentik: A fővárosi rendőrség ma délben letartóztatta Burger Imre 21 éves hivatalnokot, aki a Központi Kereskedelmi és Iparbank alkalmazója volt, Burger, aki szenvedélyes löversenyjáékos, elhatározta, hogy Giesswein Sándor dr. országgyűlési képviselőnek a bankban lévő 18.843 korona betétjét késhez kaparítja. A takarékpénztárból ellopott egy használatlan betétkönyvet, amelybe Giesswein betéti könyvecskéjének összes tételét beleírta és aláírta Schön és Krammer igazgatók nevét, végül ő maga is aláírta, mint számlistát. Ma reggel a hamis betéti könyvet átadta Schoffer Nándor 730. számú hordárnak, azzal a megbízással, hogy a 18.843 koronás betétből 6000 koronát vegyen ki. Igazgatói viselkedése annyira feltűnt a hordárnak, hogy a könyvecskét nem a bankba, hanem a rendőrségre vitte el. Itt két detektívet adott mellé, akik elkísérték a bankba, ahol a hordárnak gyanútlanul kifizették a 6000 koronát. Burger a Lázár-utca 8. számú ház kapujában várta a hordárt, akitől átvette az összeget, de a detektíveteket a követ-

kező pillanatban nyakoncsípték és bekísérték a főkapitányságra. A megívevdt bankhivatalnok belsmerle a bűncselekményt s azzal védekezett, hogy sportszervevénye vitte a bűnös ura.

— Népszínház ügye. Budapesti tudósítónk jelenti: A városházán a Népszínház átadásának ügyében újabb mozzanat nem fordult elő. Egyébként is Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter most távol van a fővárosból s csak hétfőn, vagy kedden érkezik vissza, a mikor aztán újból fölveszik a tárgyalást. Remény van arra, hogy a miniszter elfogadja a főváros föltételeit és így, kölcsönös közölettel hamarosan meg lesz a végleges megállapodás. A Népszínház Vigopara épülete előtt a színészek ma is nagy csoportba verődve tárgyalták a történeteket és felháborodással nyilatkoztak Mader és Bálint igazgatók újabb csőfogatásáról. A két igazgató ugyanis egyre követeket küldenek a színészek nyakára, hogy ígéretekkel és fenyegetéssel beszéljék rá a színészeket a hat havi végkielégítés elfogadására és arra, hogy álljanak el a két havi szünetre, valamint a szeptemberre járó gázdíjuktól. Ezen ajánlatot a tagok sorra elutasították és el vannak kővevdt követelésükkel ha kell per utján bahajtani.

— Ezüstmenyegző. Törökfalvy Mór, aradi téglagyári intéző és neje, született Kohn Sarolta, ma ünnepelték házasságuk huszonötödik évfordulóját.

— A Kovald-gyári katasztrófa áldozatainak temetése. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délután fél öt órakor temették azokat az áldozatokat, akik a Kovald-gyár égése alkalmából elpusztultak. A főváros ingyen sírhelyet adott nekik. A temetésen óriási embertömeg mintegy negyvenezer ember vett részt úgy, hogy a rendőrség csak nagynehezen tudta a rendet fentartani. A mentők is kivonultak és több elájult személyt részesítettek első segélyben. A temetésen a Kovald-gyár személyzete testületileg vett részt. A koporsókat egészen elárasztották a koszorúk és virágok. A sírnál a munkások képviselői beszédeket mondtak és elbucsuztatta szerencsétlenül járt alkalmazottait Kovald Péter, a gyár egyik tulajdonosa is. A gyászbeszédet után leeresztették a koporsókat a sírgödörbe.

— A gázgyári munkanélküliek. Budapestről jelentik: A gázgyár igazgatósága elhatározta, hogy azokat a munkásokat, akik elvesztették állásukat pénzségélyben részesítik, hogy családjaikkal visszautashassanak illetőségi helyükre. Erre a célra 25.000 korona fojlt be a főkapitányságra, amely Gerlaky Ödön rendőrtanácsost bízta meg, hogy a nála jelentkező gázgyári munkásokat az elutazási segélyben részesítse. A főkapitányság fölívta az érdekelte munkásokat, hogy e hónap 31-éig jelentkezzenek.

— Nagy szerencsétlenség egy virágkorzón. Egy prágai távirat jelenti: Az itteni jubiláris kiállítás alkalmával ma délután virág kocsikorzót rendeztek. Egy négyes fogaton Keitzel elhunyt osztrák pénzügyminiszter özvegye, fia György és annak egyik barátja a kiállításba hajtottak. A lovak a kiállítás épülete előtt megbokrosodtak és vad rohamban a tömeg felé szaladtak. Mindhárom utas kiesett a kocsiból. Az asszony csak könnyebben sebesült meg, de a két ur a kerek alá került és súlyos sebesüléseket szenvedett. A szerencsétlenség láttára nagy pánik keletkezett. A tömeg menekült a megvadult lovak elől és e közben egy asszony egyik ló lába alá került. A ló áttörte az

asszony mellkasát. A szerencsétlen azonnal meghalt. Még körülbelül tizenhét súlyos és harmincan könnyebb sebesüléseket szenvedtek.

— **Bojkotált mészárosok.** Sopronból jelentik: A bojkottnak nem mindennapi módjára készül a soproni közönség. Dacára, hogy az élőmarha ára nagyon leszállt és a hus is országsszerte olcsóbb lett, a soproni mészárosok és hentések — akár az aradiak — még mindig a tavalyi áron adják a húst és a soproni husákkal még a budapesti árak sem mérkőzhetnek. A közönség között e miatt nagy az elkeseredés és inkább szárnyast és zöldségtelét eszik, csak hogy a mészárosokat a hus árának leszállítására bírja. *Baán* Endre főispán ez ügyben tárgyalást kezdett a mészárosok képviselőjével, *Gerhart* Mihálylyal.

— **Jegyzők gyűlése.** Az aradvármegyei községi- és körjegyzők egylete és nyugdíjintézete Aradon a vármegyei háza kistermében július hó 16-án d. e. 10 órakor választmányi- és d. e. fél 11 órakor közgyűlést tart. Tárgysorozat: I. Egyleti ügyek: 1. Az egylet 1907. évi számadásának megvizsgálása. 2. Az egyes pénzintézetek részéről küldött adományokról jelentés. 3. A biharvármegyei községi- és körjegyzők egyletének átirata a *segédjegyzői és irnoki* állásoknak törvényhatósági segélylyel leendő szervezése tárgyában hozott határozatának pártolása iránt. 4. A vasmegyei községi- és körjegyzők egyletének átirata a *községi és körjegyzők* valamint a segédjegyzők javadalmazásának rendezése, nyugdíjügyének állami kezelésbe vétele és szolgálati pragmatikájának megalkotása stb. tárgyában hozott feliratának támogatása iránt. 5. *Berta testvérek* aradi cég ajánlatának előterjesztése. 6. A községi- és körjegyzők „*Erzsébet királyné*” ról nevezett országos segély-egyesületének alapszabály tervezete. 7. Az országos központi jegyző egyleti közgyűlésre kiküldöttek választása. 8. Horváth Gyula alelnöknek ezen tiszti állásáról való lemondás s ezzel kapcsolatosan esetleg az alelnöki állásnak választás utján leendő betöltése. 9. Esetleges indítványok. II. Nyugdíjintézeti ügyek: 1. özv. Zaránd Gyuláné, — 2. özv. Kaba Miklósné, — 3. özv. Laczay Gyuláné rendkívüli segély utalványozása iránti kérvénye. 4. özv. Laza Flóriáné kérvénye Romulus nevű fia neveltetési járulékának további folyósításairánt. 5. özv. Kruta Demeterné kérvénye nyugdíj- és neveltetési járulék folyósítása iránt. 6. Esetleges indítványok.

— **Kirándulás a gainai leányvásárra.** Az aradi turista egyesületnek ez a kirándulása f. hó 18. és 19-én lesz. Indulás Aradról 18-án reggel 6 órakor. Nagyhalmágyon közös ebéd a „*Szállás-szállóban*”. Ebéd után indulás gyalog vagy lóháton Gainára, a hova 6 órakor érkeznek. Alvás a szabadban. Vasárnap hajnalban gyaloglás a Gaina csucsára a napfelkeltét s a vásáros nép felvonulását megtekinteni. Reggeli után átrándulás a leányvásárra néprajzi tanulmányozás céljából. Dlután visszaindulás tetszés szerint Nagyhalmágyra vagy a balzesdi regényes völgyön le Körösbányáig. Mindkét helyen alvás s hétfőn reggel 8 órakor Aradra érkezés. Jelentkezni lehet *Záray Ödön* vezetőnél (*Záray Géza* delikatesz kereskedésében) hol a részletes program s aláírási lv megtekinthető. Éteiről, meleg ruháról mindenki maga gondoskodik. Jelentkezések július hó 15-ig beszárolag fogadtatnak el.

— **Javul a közvilágítás.** A Benoid gáz társaság mindent megtesz arra, hogy új és modern világítást terjesszen. Törekvése sikerrel jár. Legújabbban egy külföldi szabadalmat szerzett meg, melyet szennzáclónak mondanak a szakkörök. Ez egy olyan gáz lámpa, amely ezerkötésű gyertyafényt ad és ennek dacára az üzemeltetés alig őrít meg a minimumot. Teljesen pótolja a villamos lámpát. A Benoid gáz társulat, mint szabadalom tulajdonos, Magyarország-Ausztria területére kizárólagos gyártója a korszerű és égő készülékek és az aradi gyártelepen készített azokat. A lámpa szerkezete rendkívül érdekes. Az ön-

maga által termelt hő segítségével villamos áramot termel, amely egy kis elektromotort forgat. A forgás által egy ventilátor előállítja a szükséges nyomást. A feltűnően csinos lámpákat a Városi kávéház előtt bemutatta meg az aradi közönség, ahol a terraszra vetnek nappali világosságot. A város háza előtt is felállt majd a társaság egy minta-lámpát. A város mértékadó köreiben szűz az eszmével foglalkoznak, hogy a szűz utakat és tereteket Benoid-lámpákkal világítsák.

— **A veszett eb áldozatai.** Csanádpalota tudósítónk jelenti: hogy a kutyák között ott még mindig dühöng a veszettség. Egy veszett be tegnap megmárt egy asszonyt, egy ifut és egy kis leányt. A községi előjárósága szigorú intézkedéseket tett a veszett kutyák és macskák kiirtására. A három sebesültet felszállították a bueape ti Pasteur-intézetbe.

— **Minden okos ember oda törekszik,** hogy pénzt minél előnyösebben gyűmölcsöztessen! Ezen általános, célszerű elvnel fogva pénzünket oda helyezzük el ahol legtöbbet jövedelmez. Ez okból ajánljuk az *Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságot* (Salacz utca 6 sz.), mivel ezen intézetnél fizetik állandó betétek után a legtöbb betétkamatot. Szükség esetén a betéteket fölmondás nélkül is visszaadják. A betevők kívánatra egy új rendszerű „Selfmen“-féle takarékpenselyt is kapnak ingyen, mely az otthoni takarékoskodást teszi lehetővé. 2265

— **A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc** Milleniumi sörcsarnokában kapható. 1947

— **Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben** Vojtek és Weisznál Aradon. 191

A hőség és annak rémei

küzdhetők le a legkönnyebben, ahol Kufeko gyermeklisztet használnak állandó táplálékul. „Kufeko” többet használ a gyermekeknek, mint bármi más; azzal táplálva nem szenvednek emésztési zavarokban és a rossz nyári betegségekben. „A csecsemő” tanulmányos füzetet ingyen kapható az árusító helyeken, vagy R Kufeko, Wien, III.

● A kiváló bér- és méhnyomó gyógyferrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, hólyaggyulladás, csukorbetegség, és hurutos bántalmaknál kiváló hatás. Természetes vasmentes savanyvíz.

● Kapható áruházaikban és kiskereskedésekben vagy a Szinyo-Lipendi Salvator-ferrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8. ●

Uj könyvek.

* **Iroda'ni értesítő.** Irodalmi szezon idején kívül, de nagyjelentőségű pedagógiai esemény közvetlen nyomában jelent meg az idén a Franklin-Társulat időszakai közlönye, az Irodalmi Értesítő. A lap teljes anyaga ugyanis az új polgári leányiskolai tanterv ismertetésének van szentelve. Vezető cikke széles alapon elemzi és tárgyalja az új tantervet; az új tanterv szellemében készült s átdolgozott tankönyveket pedig — melyek jobbra a Franklin-Társulatnál s a Lampel R-féle könyvkiadóhivatalban jelentek meg — szakavatott pedagógusok bírálatát ismertetik meg a tanterviakkal. Okosan s lelkesen megírt cikk csinál propagandát az iskolai könyvtárak és vizsgai jutalomkönyvek, általában „a gyermekeknek való könyv” mellett s arcképpel díszített közleményben mutatja be a lap az új tanterv megalkotóját, a közoktatásügy legfőbb óráit: Apponyi Albert grófot. A kiadó az érdeklődőknek kívánatra ingyen küldi meg a tartalmas újat.

* **Most jelent meg a Népszava olvasótárának** 5-ik száma: Kandidusz vagy minden jól van ezen a világon. Irta Voltaire. Ára 1 kor. Költe 1.50 kor. Kapható a „Népszava”-könyvkereskedésben, Budapest, VII., Nyár-utca 1. szám, valamint minden könyvkereskedésben.

* **Eljegyzés menyasszony nélkül.** Murai Károly népszerű humorista e ezim alatt huszonkét novelláját gyűjtötte egybe. Mindjárt a címneve is szatira; a modern festőművészet tulzó hőbortssogait csafolja benne, de a kötet többi lapjait is a magyar társadalmi élet furcsaságain való kacagás tölti be. Leírja a kisvárosi nyiltéri háboruságokat, a színész-

élet csillogó nyomorát és ripacs fufangjait, a képviselőválasztások kacagtao epizódjait s a vidéki fürdőélet bizarr komikumát. S mindezt jóízű mesék keretében. A díszes kötetet a Franklin-Társulat adta ki; ára 4 korona, kapható minden könyvkereskedésben.

* **Menger: „A jövő Állama.”** Au Athenaeum Részvénytársaság kiadásában „Szociológiai könyvtár” címen nagyszabású vállalat indult meg, menekhl első kötete Mengernek, a bécsi egyetem volt iresy neozótorának klasszikus munkája: A jövő Állama. Menger ebben a munkájában a szocialista államjog konstrukcióját akarta megteremteni. A könyvet magyarrá dr. Ormos Ede fordította. A munka az Athenaeum kiadásában jelent meg és ára füzve 5 kor., költe 7 korona.

* **Daudet Ernő egyik újabb regényét fordította** le Ereky Alfonz tanár, amely a „Szerelmem martirja” cím alatt jelent meg. Az eredeti igen érdekes művet a fordító igen szép magyarsággal ültette át a magyar nyelvre, és így a könyv gyönyörű olvasmányul szolgál. Ára 3 korona. Kapható a kiadónál Wellich Bélanál Szombathelyen, vagy bármely könyvkereskedésben.

* **Molnár Ferenc „Az Ördög”** című szindarabja immár a 7. kiadásban jelent meg a Franklin Társulat kiadásában. Magyar könyv még ezt az eredményt nem igen érte el, amely tény a legnagyobb elismerése a szerző kiváló művének.

* **Huszár Anna, Benedek Elek ilyen című** regénye harmadik kiadásban jelent meg az Athenaeumnál. A most megjelent harmadik kiadást Jaschik Álmos rajzi díszítik. Az előkelő külsejű könyv ára 2 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

* **Kropotkin: Kölcsönös segítség.** Az Athenaeum kiadásában megjelenő Szociológiai Könyvtárnak második kötete a merev darvinizmusnak azzal a felfogásával száll szembe, mely azt hirdeti, hogy a fejlődésnek a létért való küzdelem az eredeti törvénye és azt akarja bizonyítani, hogy az élet nem egyéb, mint egyesek harca az összeség ellen. Nagyszabású és eredeti eszmékkel teli könyv a Kropotkiné. A munka fordítója dr. Madzsar József. A munka ára füzve 6 korona, költe 8 korona 50 fillér. Az Athenaeum rész. társ. adta ki, de bármely könyvkereskedésben is kapható.

* **Kincses Bojtár és egyéb elbeszélések** a címe Benedek Elek legújabb ifjusági iratának, amely most hagyta el a sajtót. A kiváló szerző ifjusági iratai nem szorulnak dicsőretre, ismeri ezt hazánk aprajagya. A most megjelent kötet számos kisebb nagyobb elbeszélést tartalmaz, amelyek 10-14 éves gyermekek részére vannak megírva. Ezen új könyvet igen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. Ára gyönyörű szines vászonkötésben 3 korona. Kapható a kiadó Athenaeum rész. társulatnál (Budapest Rákóczi ut.) vagy bármely könyvkereskedésben. B-3.

TORVÉNYKEZÉS.

Az Acél királyt eltelték.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —
Arad, július 11.

Az Acél király 1907. évi december 15-iki előadása folyamán a Vigszínház karzatán Bertam Béla lakosságát szemérmes sértő módon inzultálta az előtte álló G. Mariska varróleányt, aki ezen inzultus miatt odaszólt kísérlőjének Feldmann Pál kereskedősegédnek:

— Feldmann ur üsse pofon est a csirkefogót!

Feldmann ur nem volt rest s teljesítette a leány kérését. A pofon kinos savarba hozta Bertamot, mert nem tudta hirtelenében mitévő legyen? Vissza üsse-e támadóját, vagy pedig tolettjét hozza előbb rendbe. Végre is az utóbbira szánta el magát, mert látta, hogy a karzati közönség sorában jelen volt rendőr is beavatkozott a dologba.

Ezen incidensből kifolyólag a leány panaszára szemérem elleni vétség miatt indult meg a büntető eljárás Bertam Béla ellen, akit azonban a büntető járásbíró, tekintettel arra, hogy tagadásával szemben bűnössége kétséget kizáró módon beigazolást nem nyert, felmentett.

Az ügyészi megbízott felebbezése folytán ma tárgyalta a másodfokban est az ügyet a

Legujabb divat blousok ... 2.90

Rendkívül nagy választékban.

2044

Legujabb divat pongyolák ... 5.90

RADÓ GYULA női felöltő árúháza.

Taft selyem jupponok ... 6.90

büntető törvényszék felelőseinek tanácsa Mlad niczky táblabíró elnökelete alatt s Keserű La jos dr. ügyész vádelőterjesztése s Bródy Félix dr. védő meghallgatása után megsemmisítve a járásbírószak elsőfokú ítéletét Bertam Bélát sze mérem elleni vétségért 14 napi fogházra és 60 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott semmisségi panaszszal élt s így a bír hetdi Acókirály ügyei még a kir. kuria is foglalkozni fog.

§ Szellőné elutasított kérelme. Részletesen megemlékestünk Szellő Józsefné letartóztatásá ról. A kir. ügyesség tudvalevőleg azért tartotta fogva Szellőné, mert a Kuria íté letének kihirdetése és a büntetés megkezdése elől tervszerűleg kibujni igyekezett. A kir. ügyesség azonban észrevette Szellőné csa laflintását, s az ítélet kihirdetése után nyom ban letartóztatta s hasztalan volt Szellőné ri mánkodás, büntetésének kitöltése végett be utalta az aradi törvényszék fogházába.

Szellőné fia, Szelle József dr., aki ügyvéd jelölt, sürgős kérvényt adott be a kir. ügyész séghez az igazságügyminiszterhez címezve, melyben arra kéri a minisztert, hogy engedje meg, hogy édesanyja szabadságvesztés bünte tését folyó évi szeptember tizenötödikéig meg szakítsa. Az ügyesség véleményes jelentését el is küldte a nagyváradi főügyészhez, ahon nan továbbították a minisztériumba.

Ma érkezett le az igazságügyminiszter dön tése az aradi törvényszékhez. A miniszter, az ügyesség véleménye alapján, elutasította a kérelmet s most már Szellőné egyhuzamban tölti ki büntetését.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Gabonázletli hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11

A lefolyt héten az aradási munkálatokkal megfelelő időjárás mellett előrehaladtak, sőt a legtöbb helyen már új gabona is került eladásra, amelynek minősége kielégítő volt.

A gabonázlet irányzata mult heti szállár ságából vevett és bár jelentékeny lanyhulás ról nem számolhatunk be, mégis inkább azt mondhatjuk, hogy az árak hanyatlása jutott ki fejtésre, aminek a jobbnak ígérkező termés az oka.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 11

Amerika 1/2-el olcsóbb. 12 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza októberre . . .	11.34—11.35	11.27—11.28
Zab októberre . . .	8.47—8.48	8.42—8.43
Rozs októberre . . .	9.55—9.56	9.52—9.53
Tengeri májusra . . .	7.35—7.36	7.35—7.36
Tengeri júliusra . . .	7.53—7.54	7.52—7.53

Zárul 5 órakor:

Utótőzsde fizletlen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedés.

— Július 11. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig;

Nemai nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 27—129 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo grammig terjedő sulyban 129—131 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 133—137 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilo grammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéslétszám: Július hó 9. napján volt készlet 38 528 darab. július 9. napján felhajtott 237 da rab. július 9. napján elszállított 439 darab, jú lius 10. napjára maradt készletben 38 326 darab. A hiszt sertés üzet irányzata: változatlan.

A legjobb kutya-kalács

volt és marad

Fattinger-féle kutya-kalács,

mely az összes e fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és táporegű — 50 kg. 23. — 5 kg. bórmentve 3.20 K.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit

kislyék-kutyák részére. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bórmentve 3.60 K. Árjegy zékét bórmentve küld.

Fattinger's Patent-Hundekuchen- u. Geflügel-futter-Fabrik Wiener-Neustadt.

350-nél több első díj. — A Fattinger-féle tápser állatorvosi ellenőrzés mellett készül. 5913

IDEGENEK ARADON.

— Július 11. —

Fehér Kereszt szálloda. Weisz József utazó Bécs. — Lukács János földbírókos Sajtény. — Hel lis János utazó Tenke. — Vértessy Kálmán utazó Budapest. — Buchwald Samu utazó Budapest. — Schwarz Odön utazó Budapest. — Kiss Géza segéd-jegyző Sikula. — Boos Géza utazó Budapest. — Boskevits Ernő utazó Budapest. — Zsoldos Elek földbírtokos Szentes. — Fürst Antal kárbecslő Bu dapest. — Ollop Vilmos utazó Budapest. — Zsoldos Elek földbírtokos Szentes. — Fürst Antal kárbecslő Budapest. — Weisz Vilmos utazó Budapest. — Lisz kay János gimnáziumi tanuló Nyiregyháza. — Grosz József utazó Bécs. — Schonette Oszkár utazó Buda pest. — Weinstock Samu utazó Bécs. — Botka K. utazó Budapest.

Központi szálloda. Berger Miksa utazó Buda pest. — Steiner Lipót utazó Budapest. — Botkovitz Manó utazó és neje Lugos — Dr. Farkas Ignác ügyvédjelölt Budapest. — Kurtz Ferenc utazó Bu dapest. — Löbeber Adolf utazó Budapest — Stergey Dezső utazó Bécs. — Radó Arthur utazó Mis kole. — Dr. Korbuly Mihály a m. kir. haléltani állomás vezetője Budapest. — Somlyó László keres kedő Szarvas. — Smodits József nyug. máv. fel ügyelő Budapest. — Halmi Gyula vegyész Buda pest. — Gellert József utazó Budapest.

Vass szálloda Török Andor mérnök Budapest. — Kurtak Lajos utazó Budapest. — Schönberger Vilmos kereskedő Bécs. — Sebők Miksa utazó Bu dapest. — Lautner Gábor utazó Marosvásárhely. — Klein Odön utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Berger Jakab utazó Buda pest. — Schlesinger Gyula szállító és neje Temesv ár. — Hartmann Salamon kir. adótiszt Buttyin — Erktein Gyula utazó Budapest.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1908. évi július hó 12-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárrakkal:

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor és Stein Leo. Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zéta Mirkó	Borbély S.	Bogdánovics	Kulcsár L.
Valencienne	Zalai Margit.	Sylvaine, neje	Gyórfi T.
Danilovics	Leővey Leo.	Kromow	Ujj Kálmán.
Giavari Hanna	Kállai Jolán.	Prisics, őrnagy	Keller J.
Rosillon	Faludi K.	Prascovia	Lászy Etel.
Cascade	Ladislai J.	Nyegus, irnok	Várnai Jenő.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Vendrey Ferenc és Tapolczay Dezső a budapesti Víg-színház tagjainak vendégfelleptével:

Naftalin.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Heltai Jenő. Zenéjét szerzette: Szirmai A.

SZEMÉLYEK:

Dr. Szokolczai Dely Lajos.	Ilka	Zalay Margit
Terka	Kőrösey Juci.	Milka
Laboda Péter	Tapolczai D.	Patkány Etus
Dr. Csapláros Vei drel F.	Házmaster	Kulcsár L.
Manci	Benkőné.	Kapronczay
Kaboczané	Lászy Etel.	Olcsvay Félix
		Kertész D.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. július hó 12-én, vasárnap:

1. Hidéplés Afrikában. Látványosság. — 2. Butorozott szoba kiadó. Humoros. — 3. Nick Carter életéből. Kép a híres detektív életéből. — 4. Huszárszerzem. Idill Napo leon idejéből. — 5. Kefegyártás. Tanulságos — Próbá öngyilkosság. Kacagató. — 7. Az önfeláldozó hitves. Dráma. — 8. Bűvös tánciskola. Kacagató.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások: Vasárnap délután 4 órától kezdve este 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTTER.*

Minden vasárnap és csütörtök

d u 6 órától 11-ig

waggongyári-zene a Fekete Bárányban

(Boros Béni-tér 21.)

Elsőrendű sörök és borok.

2462

Kitűnő konyha. — Mérsékelt árak.

Szabad bemenet.

Dr. WIENER GYULA

fogorvosi műtermét

Szabadság-tér 20. szám

Gróf Nádasdy palotába

helyeztette át.

Rendel reggel 7 órától.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.**

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. július hó II.

Keresünk:

Aradra: 1 irodai gyakornokot és több tanoncot.

Vidékre: regálébérlőre könyvelőt, 1 irodai gyakornokot, 2 fűszer, 4 fűszer és csemege, 3 fűszer és rövid, 5 vegyes, 1 kézmű és vegyes, 2 vas és fűszer szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet, több tanoncot.

Aiánlunk:

Aradi elsőrendű fűszer és csemege üzletekben működő idősebb gyakorlott segédet, női irodai alkalmazottakat, akik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, továbbá 1 irodai gyakornokot, 8 fűszer és csemege, 2 vegyes, 3 divat, 1 kézmű, rövid és divat, 2 divat és rőtös, 2 rőtös és rövid, 1 bőr és 2 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

411

igazgató.

— Telefon 192. szám. —

Van szerencsénk a t. közönség szives tudomására adni, hogy az odvosi és borosjenői erdőinkben termelt nagymennyiségű tűzifának u. m. cser-, bükk-, tölgy hasáb és dorongfa, továbbá különféle szerszámfaínik értékesíthetése céljából

Aradon, Radnai-ut 22. sz. a.

(Probst-féle telepen)

faraktárt nyitottunk,

ahol kitűnő minőségű tűzifánkat ol- és mázsza számra igen jutányos árak mellett árusítjuk.

Faraktárunkat a t. közönség szives figyelmébe ajánlva, vagyunk

2435

teljes tisztelettel

Kádár és Böhm.

Egyedül valódi THIERRY BALZSAMA

a zöld apacával mint védjeggyel. Legkevesebb megkúrdás 12/2 vagy 6/1. avagy 1 szabadalmazott különleges-utazó-családúveg 5 korona. Csomagolás ingyen.

Thierry Centifolium-Kenőcse.

Legkevesebb megkúrdás 2 doboz 3.60 korona. A legjobb hámszerek gyomorba, gyomorfés, görös, köhögés, mellbaj, bármely belső gyulladással, köszvény, tagszagatás, mindenféle seb, sorvadás, tályog, daganat, bármiféle sérülés, stb. ellen. — Így tessék ómszni!

Védőangyal Thierry A., Pregrada Rohics mellett.

Raktárak Budapest: Török József gyógyszerész, Egger J. és Egger Leó dr. és L. Vértés, Lugos, Gutori Földes Kelemen és Hajós Árpád Arad. 5911

A tisztességes, becsületes kereskedő ébren ügyel arra, hogy ha vevője utolérhetlen hatásánál fogva közismert

ZACHERLINT

kér, ne akasszon nyakába megtévesztő surrogatumot. Sajnos azonban vannak másféle kereskedők is. Ennélfogva mindenkit, a i valódi Zacherlint akar venni, nyomtatékosan figyelmeztetünk, hogy utána októl, melyek utóbbi időben megtévesztően hasonló üvegekben forgalomba kerülnek, az által óvakodjék, hogy pontosan ügyeljék a Zacherlin névre. 1678

A nyaraló és fürdőző

közönség szives figyelmébe!

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Daudet E.: A szerelem martirja, Alarcon: A földgolyó, A Norma fináléja, Ambrus Zoltán: Leányok, asszonyok, Zsoldos: Barátom, a huszárfőhadnagy, Nagy S.-né: A tisztartó leánya, Biró Lajos: Huszonegy novella, Lovik: Az arany polgár, Herczeg F.: Kaland, Kéry Gy.: Friss nyomon, Németh Jenő: A léha Budapest, Lux T.: Budapest, Leicester Ford: Janic Meredith, Fergus Home: Egy rejtélyes eset, Kempelen: Spiritiszta káté, Sienkievicz II.: A kereszties lovagok, Rider H.: Wingfield Tamás, Pogonyi N.: Török Kató, Dánielné Lengyel L.: Fehér keresztiek, Nagy Irma: Bűnös szerelmek, May K.: A szkipetárok földjén, Bagdadtól Stambulig, A datolya honából, Klár: Az igazi Krisztus.

Németben: Vaudere J. de la: Die Stadt des Lächelns, Maiseroy René: Jette, die Probierramsell, Willy: Ein hässlicher Herr, Hirsch Ch. H.: Eva Tumarche und ihre Freunde, Bahr H.: Der Meister, Bourget P.: Schwestern, Müller Ehrencon A.: Der gesegnete Tag, Engel G.: Der Reiter auf dem Regenbogen, Schnitzler: Der einsame Weg, Der Weg ins Freie, Croker: Mary am Gittertor Schobert: Marquise Rose, Gemischte Gesellschaft, Moderne Ehen, Die Kinder der Geschiedenen, Art zu Art, Willinger: Die Dachprinzess, Dunker: Jugend, Herzog: Der alten Sehnsucht Lied, Hesse: Diesseits, Bauer M.: Gerdas Heirat, Zobelitz H.: Der Bildhauer Stratz R. Der du v. dem Himmel bist, továbbá francia és angol ujdonságok.

Kölcsönadíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenemű-kölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,

vagy füzetenként 14 fill.

Kálmán: Tatárjárás, Szirmai: Naftalin, Schänwälder: Automobil-induló, Kurucz J.: Sугарас álmok, Fény jár nyomodba, Járom az utcát, Neszmélyi: Amerikai parknégyes, Kornis: Dalkeringő, Reinhardt: Pajkos grizettek, Lengyel Miska: Az aradi határszélén, Fél az anyám a legénytől, Zerkovitz: A házmaster kisasszony, Heidelberg: Wekerle mondta.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótfjegyzéke is megjelent és ingyen kapható.

KERPEL IZSÓ,

401

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

5821

Legjobb üdítő ital

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

SAVANYUVÍZ

Is látsz, milyen egészséges, milyen ízletes, és milyen természetes!

1868 óta forgalomban.
Berger-féle
gyógy-kátrány-szappan,

aradi lakosság által ajánlva, Európa legtöbb államában nagy sikerrel alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

Ellen, szervezetesen idült pikkely-szindrómák, elegendő kütegek, urticaria, urticaria, ótvíz, lagydag, lábizadás, fejt- és szarkórkópa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrányt és más 40... és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Idült bőrbetegségeknek sikerrel alkalmazták a kátrány-szappant.

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint minden kátrány-szappan az arcbőr tisztítására és a szemek körüli bőrbetegségek ellen. A kátrány-szappan minden esetben használatos a szappanoknál.

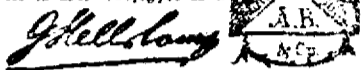
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan

Mint kiváló bőrápoló szer kitűnő eredményt hozhat, továbbá a...

Berger-féle borax-szappan

Kütszék, napcsütés, szepió, miteszer és egyéb bőrbajok ellen.

Ára minden fajnak 70 fillér használati utalvánnyal együtt. A vásárlásnál hátróztan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant: hátrán és nézze meg az itt látható védjegyet a G. Hell & Comp. cégjelzés minden címen.

Kütszék díszkötéssel Bécsben 1888-ban és aranyéremmel a párisi világtalálkozáson 1900. Minden egyéb gyógy- és egészség-szappan, mely Berger-féle kátrány, a minden szappanhoz mellékelt használati utalvánnyal van sorolva.

Kapható minden gyógyszertárban és hasonló üzletben.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien I., Biberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerésztára, Budapest, Király-utca, Thalhammer és Seitz, Zrínyi-utca, Molnár és Moser drogeriák, Koronaherczeginé, Kiscsinyben minden budapesti, valamint Magyarországi összes városban minden gyógyszerésztárban, továbbá a jobb drogeriákban és illatszerekkereskedésekben.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Halás Árpád és Rosenyay Mátyás gyógyszerészek iraknál, Vojtek és Welss drogeriájában és kapható az összes hazai gyógyszerésztárakban. 1888

A mosás akár a táncz,
 Fáradságha nem kerül,
 Schicht szappant ha használz,
 Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
 csodálatos, hathatós tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok legdondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
 kíméli a kezeket és a fehéreneműt! Megtakarít fáradságot és veszélyeséget kíméli ennél fogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Steckenpferd-Liliom-tejszappan
 a legkitűnőbb a bőrnek. 2275
 Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E., volt és marad a naponként beérkező elismerő levelek szerint a leghathatósabb gyógyszer-szappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű tejt ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszertárakban, drogeriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Nélkülözhetetlen minden üzemben, intézetekben, szállodában, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**. 1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642, többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arajánlattal, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.
 A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei kizárólagos képviselője.

Szépítő-kúrát

végezhet mindenki odahaza, ha egy Dr. JUTASSY-féle készletet beszeres. Ilyenek:

Bőrápoló-készlet a nomális, ép. tisztá arcbőr szépségének ápolására és megőrzésére: száraz, sötét, durva, bámoló, feszülő, viszkető, hervado bőrre: ráncok és hibabőr ellen.

Bőrgyógyító-készlet fehéres, zsíros, pörusos, alkás (mitesszeres), pattanások (vimeris), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító-készlet elsárgult, lebarapult, napcsütött arcbőr tisztítására, szepió és miteszer ellen.

Bőrhámlasztó-készlet lencsefoltok, tag pörusok, pattanásnyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Hajgyógyító-készlet hajkorpa, hajhullás ellen a kopaszodás megakadályozására. E készletek föl vannak szerelve a megfelelő szappannal, a szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatásai 1892. óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa, Jutassy József dr. kozmetikus bőrgyógyász, egészségtanár kezekedik. Kínél receptjei szerint a szerek készülnek. A kimerítő használati utalvánnyal mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépségápolás ellen, melynek megfelelő készletet beszeres. Jutassy dr. „Szépségápolás“ című könyve minden készlethez mellékelve van. 5928

— Minden egyes készlet ára 5 korona. — Készíti és elárúsítja személyesen vagy posta útján

Kozmetikai Gyógyintézet elárúsító osztálya

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. l. emelet.

Kapható vagy megrendelhető az intézetet kívül minden gyógyszerésztárban. — Főraktár: Török József gyógyszerésztára Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám.

Uj kirándulási és mulatóhely Ujaradon.

Az amerikai tündérvkert ünnepélyes megnyitása.

MA, vasárnap délután nyílik meg az ujaradi amerikai tündérvkert.

Ezen több hold területű, gyönyörű, pormentes, árnyas tündérvkert a **Szélhő**-höz címzett uradalmi vendéglővel kapcsolatos területet foglalja el.

500 személyre modern pavillon. — Tennis-pálya. — Zene-pavillon. — Játszó-helyiségek. — Sétányok. — Villanyvilágítás egész éjjel.

Országos hírv **Bika-sör**, egy pohár 6 kr., egy korsó 10 kr.

Zamatos jó magyar konyha. — Kitűnő báró Nopcsa-féle hegyaljai borok. 1 liter ó-bor 40 kr. — Meleg habos kávé és aludttej olasz és francia módszer szerint a t. közönségnek szintén rendelkezésére áll.

MA és minden vasárnap a háziezred teljes zenekarának

HANGVERSENYE

— Kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnap tartatik meg. — Belépti-díj személyenként 10 kr. 2460

Kiváló tisztelettel **Wallinger József**, vendéglős.

Árverési hirdetemény.

Az alább felsorolt bértárgyak haszonbérbeadása végett az alább megnevezett helyeken és napokon — felsőbb jóváhagyás fentartásával nyilvános versenytárgyalás fog tartatni, melyen úgy szó, mint írásbeli ajánlatok tehetők. Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a, mely összeget ajánlattevők az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak. A zárt írásbeli ajánlatok 1 korona bélyeggel ellátva, lepecsételve, kellő felirattal és az előirt bánatpénzzel felszerelve, az árverés megkezdéséig az árverés megtartásával megbízott hivatalhoz, vagy az árverést megelőzőleg 3 nappal alulirt állami jósáigazgatósághoz is beadhatók. — Ezen ajánlatokban a megajánlott évi haszonbér nemcsak számokkal, hanem betűvel is tisztán, érthetően kiirandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri s azoknak magát feltétlen aláveti. A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérlői képességüket. Oly kincstári bérlők, kik haszonbéri hátralékban vannak, továbbá kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségvágyból eredő büntettért elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek. Elkésett, valamint utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni. A haszonbéri feltételek azon helyeken, hol az árverés tartatni fog, megtekinthetők.

Haszonbérbe adatni fognak:

Helység, melyben a bértárgy fekszik	A bértárgy megnevezése	Kiterjedés		A bérlet kezdete	Bérlő-tam vége	Évenkénti kikiáltási ár kor.	Helység, melyben a bértárgy fekszik	A bértárgy megnevezése	Kiterjedés		A bérlet kezdete	Bérlő-tam vége	Évenkénti kikiáltási ár kor.
		h.	öb.						h.	öb.			
I. A kincstári ispánságnál Magyar-Pécskán 1908. évi augusztus hó 6-ik napján d. e. 9 órákor.							VI. A kincstári ispánságnál Lugoson 1908. évi augusztus hó 12-ik napján d. e. 9 órákor.						
Zimándujfalu	Sztleányfalvi ev ref tanító kegyad. föld	5	—	1908. X/1	1914. IX/30	204	Huszárrét	Lugoson huszárrét	6	—	1908. X/1	1914. IX/30	246
"	Szentleányfalvai r. kath. tanító kegyad. földje	5	—	"	"	204	Szilha	Írtásokból kihalított terület	150	—	"	1909. IX/30	1166
Almáskamar.	Jegyzői kegyad. föld	10	—	"	1909. IX/30	475	VII. A kincstári telepkezelőségnél Lugoson 1908. évi augusztus hó 12. napján d. e. 10 órákor.						
Tótbánhegyes	10. sz. visszavett telepföld	14	357	"	"	815	Klicsova	vágásföld év és holdankénti kikiáltási árral	285	1374	1908. X/1	1909. IX/30	20
"	10/2. sz. két fél telep	4	1550	"	"	209	Valealunga	Vágásföld	684	866	"	"	20
Pitvaros	27. sz. visszavett telepföld	7	101	"	"	250	"	"	38	—	"	"	20
Ambrózfalva	"	12	376	"	"	500	Hezeres	"	438	400	"	"	20
II. A kincstári ispánságnál Temesvár-Józsefváros 1908. évi augusztus hó 7-ik napján d. e. 9 órákor.							Szuszány						
Opaticza	Erdőirtás	32	96	1908. X/1	1914. IX/30	1410	A) tag vágásföld	130	—	"	"	"	20
"	"	29	1044	"	"	1320	B) " "	12	—	"	"	"	20
"	"	20	—	"	"	690	Szilha	Vágásföld	182	1338	"	"	20
III. A kincstári ispánságnál Temesrékásán 1908. évi augusztus hó 9-ik napján d. e. 9 órákor.							VIII. A kincstári telepkezelőségnél Bálinczon 1908. évi augusztus hó 13 napján d. e. 9 órákor.						
Sziklás	Sziklási gör. kat. papi kegyad. föld	10	—	1908. X/1	1910. IX/30	411	Babsa	Gizellafalvai, sziklási, hisziási szántóföldek	343	450	1908. X/1	1909. IX/30	15483
IV. A kincstári ispánságnál Nagybecskerekén 1908. évi augusztus hó 12-ik napján d. e. 9 órákor.							Kuttina						
Hozsor	Holt tiszta kanyarulatbeli föld	40	—	1909. I/1	1911. IX/30	436	Stancsófalva	Szántóföldek	72	800	"	"	755
"	Tiszai halászat	—	—	1909. I/1	1914. XII/31	440	"	Andrásvölgyi községi föld I.	11	731	1908. X/1	1909. IX/30	360
Titel	Volt telekkönyvi épület	—	—	1908. X/1	1911. IX/30	252	"	Ligetvölgyi lelkesz föld	45	—	"	"	1355
Felső-Muzsla	Szlatinai föld	404	221	1908. IX/1	1914. IX/30	6020	"	Ligetvölgyi kántorföld	11	—	"	"	305
"	Tiszai halászati jog	—	—	1909. I/1	1914. XII/31	600	"	Ligetvölgyi községi föld	8	885	"	"	225
V. A kincstári ispánságnál Pancsován 1908. évi augusztus hó 11-ik napján d. e. 9 órákor.							IX. Kincstári telepkezelőségnél Facseten 1908. évi augusztus hó 14. napján d. e. 9 órákor.						
Deliblát	Réti föld	1416	193	1908. X/1	1909. IX/30	1600	Rakitta	35. sz. vágásterület	73	980	1908. X/1	1911. IX/30	370
"	Brza Verbai dunai halászat	—	—	1909. I/1	1914. XII/31	2000	"	Legelő terület	237	1280	"	"	478
Gálya	Réti föld	1868	1369	1908. X/1	1909. IX/30	1870	X. Kincstári telepkezelőségnél Mosniczán 1908. évi augusztus hó 8. napján d. e. 9 órákor.						
Temeskuhin	Réti föld	1605	1048	"	"	1285	Mosnicza	Úras bels. 306. és 307. sz.	34	—	1908. X/1	1909. IX/30	953
"	Vadászati jog a VIII. öbl. bel. kincst. földre	—	—	1908. IX/1	1914. XII/31	210	"	Vörös csárda föld	31	455	"	"	707
"	Borosa-Bizellahaim IV. öbl. réti föld	1172	741	1908. X/1	1914. IX/30	1970	"	Munkás telepf. 254/1.	10	43	"	"	325
"	Borosa-Bizellahaim esztervenkai előtér	265	675	"	"	1600	"	" 164—173 ig	10	—	"	"	305
"	Borosa-Bizellahaim réti föld	137	1092	"	"	1511	"	" 174—183-ig	10	—	"	"	331
Borosa-Bizellahaim	Szeferkérini 7. sz. halászati jog	—	—	1909. I/1	1914. XII/31	200	"	" 184—193 ig	10	—	"	"	322
"	Szeferkérini halászati jog 18. szám	—	—	"	"	1400	"	" 194—203 ig	10	—	"	"	333
Czrepája	Duna-Zátony műhlháufel	99	853	1908. X/1	1914. IX/30	1000	"	" 204—213-ig	10	—	"	"	326
Glogon	IV. öbl. Temes előtér	115	1477	"	"	735	"	" 214—223-ig	10	—	"	"	327
Lajosfalva	Duna előtér és zátony	264	1160	"	"	2600	"	" 224—233 ig	10	—	"	"	323
Oppova	IV. öbl. Duna előtér	153	351	"	"	340	"	" 234—243 ig	10	—	"	"	301
"	Vizetka 10 sz. halászati jog	—	—	1909. I/1	1914. XII/31	4035	"	" 244—253-ig	10	—	"	"	301
Pancsovai	III., IV., V. öbl. zotbeli vadászati jog	—	—	1908. IX/1	1914. IX/30	270	"	XII. tagbéli föld	15	1185	"	"	426
Szeferkérin	Dominalis föld	759	233	1908. X/1	1914. IX/30	1025	"	Ritu drakului	57	—	"	"	1300
Révaujfalu	IV. öbl. réti föld	34	931	"	"	560	"	Artéri területek	35	—	"	"	752
Almás	Halászati jog 31. sz.	—	—	1909. I/1	1914. XII/31	807	"	Sárta 258/1. sz.	156	1272	"	"	2635
"	Halászati jog Alibégtől-Schleburáig	—	—	"	"	422	"	I. II tagbéli letarolt erdő föld 4—4 holdas parcella	112	1235	"	"	910
							XI. Kincstári telepkezelőségnél Sztancsófalva 1908. évi augusztus hó 10. napján d. e. 9 órákor.						
							Stancsófalva						
							Bükkösi 1. sz. gard. telep						
							25						
							" 2. sz. " "						
							24						
							" 3. sz. " "						
							24						
							Ligetvölgyi osztatlan ter.						
							13 30						
							Barkási beltelek terület II						
							81 488						

Jäger József
 esztergályos
 Arad, Deák Ferenc-utca 2. szám.
 Mindennemű
 esztergályos munkát végez,
 javításokat csont és borostyánba elfogad.
 Kitűnő eresztő csapok amerikai bőr be-
 téttel, nem parafal

Csak valódi Mack-féle!

Kaiser-Borax
 szépség és egészség ápolására.

Kaiser-Borax a bőrt finomná, fehérre és édévé teszi, kiválóan alkalmas fog- és szájpótlásra, katarra és rekedtség ellen kiválóan alkalmas szor. A Kaiser-Borax minden virat puhává teszi és a legjobb bőrtisztító. Vigyázat a bevásárlásnál! A valódi csakis vörösbarna színű, 15, 30 és 75 filléres kapható dobozokban, amelyhez használati utasítás van mellékelve. Sohasem kapható ez szabadon! Kaiser-Borax-szappan ibolya-illattal, Tola-szappan és Tola-parfám — parfümözött Kaiser-Borax. Egyedüli készítő Ausztr.-Magyarországon Gottlieb Voith, Wien, III/1. 1841—1.

DEPILLOR Tyúkszemétől
 HAJVESZTÓ. mindenki megszabadul
 E csodáhatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Nem piszkát, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.
 Ara utasítással: 70 fillér.
 Óvakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

19590—1908.
Hirdetmény.
 Az 1888. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmébe közzhírré tesszük, hogy az 1908—1910. évekre való érvénnyel kivetendő III. oszt. kereseti adóra vonatkozó adókiszámítási javaslatok folyó évi július hó 4-én kezdődő 8 napra oly célból tételnek a városi adóügyi osztály I. számú helyiségében közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve netalán észrevételeiket a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatásnál, utóbb az adókivető bizottságnál szóval is előterjeszthesse.
 Arad, 1908. július 1-én.
 A városi tanács.

Nemcsak a hegy, hanem a helyi ipart is pártoljuk!

Spanlang János
 építelő-, műlakatos- és mérlegkészítő műhelye
 Arad, Flórián-utca 66. sz. (Saját házában.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönség figyelmébe szakszerűen és kitűnő munkaerővel berendezett
épület-, műlakatos és mérlegkészítő műhelyét.

Elvállal minden e szakmájába vágó munkákat, u. m.: épületek felvasalását, takaréktűzhelyek, kapuk, erkélyek, folyosók, lépcsőzetek, sírrácszatok, verendák, övtetők és cimtáblák elkészítését, modern minták és ízléses kivitelben. — Ugyanígy elvállalja mindennemű Meidlinger-féle kályhák és szivattyús kutak szerelését, továbbá tizedes-, százas- és hid-mérlegek elkészítését bármely nagyságban a legutánpótlóbb árak mellett. — Javítások mérsekelt árak mellett eszközöltetnek. Minden munkáért kezesesség vállalatik. — Minden munka személyes felügyelet alatt készül. Kitűnő munka, pontos és szolid kiszolgálás. — A n. é. közönség szíves megbízását kérve, kiváló tisztelettel: **Spanlang János**, építelő-, műlakatos és mérlegkészítő, Flórián-utca 66. sz. 1761

Tervezés és költségvetés díjmentesen készíttetik.

Poloskák Ideális, legjobb, legtartósabb
 kiirtására legjobb szer a **amerikai**
Phenolsav. Gummi-óvszer
 Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg. **= NEVER. =**
 Ara egy üvegnek 70 fillér. 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:
Hajós Árpád
 gyógyszer-tárában 241
 Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Minden jobb üzletben kapható.
 Kérjünk Braun-féle
„Rózsa-crém” cipőkenőcsöt,
 mert az összes forgalomban levő gyártmányok között a
„Rózsa-crém”
 conserválja a lábbelit, ellentétben más készítményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és törékenynyé teszik. — Eddig is számtalan szakember elismerésével találkozott.
 Egyedüli készítője
Braun N. A. Arad.
 Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám.

Telefon 848. sz.

Jégszekrények.
 Legújabb amerikai rendszer, magyar szabadalom bej. légtartány vasrácsból és sodronyhálóból
jéggel együtt
 csekély havi részletfizetésre kaphatók:
Husserl Mano
 bádognál 1767
 Arad, zsidó-templom épület.

Braun Miksa
 Telefon 594. ARAD, Boros Béni-tér 1.
 Kender, len- és jutaáru kereskedés.
 Raktáron nagybani és viszonteladásra: kender, len, és tarpaulin
gabona-zsák,
 vizmentes és nyers ponyva, szalmazsák, lópokróc, csomagoló vászon, zsineg, továbbá gazdasági kötéláru, zsák-zsineg, szállókötő és szürke fonál. 2155
Zsákkölcsönző-intézet.
 Használt liszt- és korpazsákok vétele és eladása.

Csernovits Péter-u. 14. sz.

háza 2474

folyó hó 13-án, azaz hétfőn d. u. 3 óra-
kor az igazságügyi palota földszinti ár-
verelő termében birói uton

elárvereztetni fog.

Bánatpénzre 1764 kor. szükséges.

Boros Béni-tér és Nádor-
utca sarkán levő

Schreyer-féle

telkek
eladók.

A felosztási terv megtekinthető
és a feltételek megtudhatók

Dr. Szende Tivadar

ügyvédi irodájában — 2473

Szabadság-tér 12. szám.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalba

Könyvkötészetünkben
tanulóleányok
felvétetnek.

12492—1908. kh.

Hirdetmény.

A magyar királyi földmivelés-
ügyi miniszter urnak 77807/VII.
1. számú körrendelete alapján a
hesszeni légy sikeres pusztítása
érdekében a következőket teszem
közhirrre.

A hesszeni légy pusztítására
az ugynevezett csalogató vetések
veendő alkalmazásba. Ezek ab-
ból állanak, hogy minden táblában
már augusztus utolsó, vagy szept-
ember első napjaiban több helyen
néhány barázdányi őszi gabona
vagy árpa vetendő, mely célra a
legsilányabb minőségű vetőmag is
használható. Ezek a csalogató ve-
tések arra valók, hogy a hesszeni
legyek ezekbe rakják petéiket. Az
ilyen csalogató vetés azután a
rendes vetés, legkésőbb azonban a
tél beálta előtt jól alá szántandó,
figyelve arra, hogy egész hosz-
szukban tökéletesen föld alá ke-
rüljenek és így belőlük tavasszal
a légyrajok ki ne szállhassanak.
Igen ajánlatos az ilyen alászán-
tott csalogató vetések lehangere-
zése is.

Arad, 1908. évi július hó 9-én.

Sarlot,
főkapitány.

19020—1908. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi mi-
niszteriumnak 83087—1907. számú
rendelete nyomán ezennel közhirrre
tesszük, hogy miután a cs. és kir.
közös hadügyminiszter ur — a
viharágyzás célszerűtlenségére
való hivatkozással — a viharágyuk-
kal való védekezéshez szükséges
kedvezményes áru lőpor további
szállításának bemutatását elhátá-
rozta, kedvezményes áru lőpor
beszerzésének módozatát megállá-
pító 45797—1907. számú földmi-
velésügyi miniszteri rendelet hatá-
lyon kívül helyeztetett, illetve azon
rendeletben megnevezett egyesü-
letek, intézmények és közegektől
a lőpor beszerzésére feljogosító
igazolványok kiállítására részükre
adott megbízás egyidejűleg vissza-
vonatott.

Arad, 1908. június hó 27.

A városi tanács.

Arad. szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

1532—1908. khsz.

Hirdetmény.

Közhirrre tétetik, hogy Aradon
1908. június hó 19-ik napján fel-
fogott egy darab fehérszörű tehén
mint gazdátlan jószág folyó évi
július hó 17-én d. e. 8 órakor az
óvartéri állatvásártéren tartandó
nyilvános árverésen a legtöbbet
ígérőnek készpénzért eladatni fog.
Arad, 1908. évi július hó 8-án.

Rendőrkapitányság.

DISZMŰMUNKÁK
MONITROZÁSOK
IRÓMAPPÁK

ARADI NYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZETE

ARADON A LEGHÍRESEBB
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
MELLET FELSZERELT
MŰVEINK A LEGHÍRESEBB
KÖNYVKÖTÉSZEINKÉRT
MŰVEINK A LEGHÍRESEBB
KÖNYVKÖTÉSZEINKÉRT

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

TELEFON 151. SZ.

Hírdetéseket teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódandó: kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Bacon rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vasatagabb betűk 5 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szög 60 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 filléért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulító helyein.

A K I N E K

ismeretség híján

szabatságra,
leveleire,
nyelvezetűre,
konyvejére,
szerepre,
képzésre,
gazdatisztra,
szabatságra,
venczeleire,
kertesre.

kulcsára,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

A K I

berbeadni kíván

szolgát,
szolgát,
redánszolgát,
lelőt.

halászatot,
telket,
kocsit,
lovakat.

A K I

eladni kíván

szolgát,
szolgát,
szolgát,
gyümölcsöt,
szolgát.

üzletet,
műhelyt,
akaszt stb.,
vagy

A K I

szolgát vétel vagy berbevitel cséljából keresi;

A K I

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatait használja.

Új zongora

1600 koronás, 900 koronáért eladó.
Cím a kiadóban. 2470

Kovácsmester.

Egy a kovács mesterségben teljesen jártas s már önállóan is működött kovácsmester uradalomnál vagy pedig gazdaságnál állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2467

Ügyvédi

vizsgára feltétlenül biztos sikerrel igen gyorsan előkészíték. Bővebbet Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 3., II. 31. 2461

Egy jó házból való

4 polgárit végzett, jó erkölcsű fiu mint tanuló felvétetik Weinberger Ferenc ékszerésznél Arad, Fischer Eliz-palota.

Automobil

2 üléses, 4 1/2 HP. jó karban, jutányos áron eladó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 2841

Kész bútor eladás.

Ajánlom a n. é. közönségnek — felette jutányos ár mellett — kitűnő minőségű háló- és ebédlőszoba bútoraimat. Varga József, Arad, Kápolna-utca 6. sz. 2427

Keresek

egy tisztességes, ügyes szobaleányt.
Cím a kiadóhivatalban.

Az aradi turista egyesülei

Arad-Hegyaljai uthálózatának térképe. Automobilosok, kerékpárosok és turisták használatára 50 fillér leszállított áron kapható Ingusz I és Fia könyvkereskedésében Aradon. Telefon 517. 201

Kiadó

elegánsan bútorozott kényelmes szoba. Szent László-u. 5. 2429

Egy stráf és 2 teherszállító

kocsi lovakkal és teljes felszereléssel más vállalat miatt azonnal átadó. Cím a kiadóban. 2489

A Dezső-utca 5b. sz. ház

szabad kézből eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál ugyanott. 2447

Nemes Örpingtonörzs

és ötven fajcsirke egyenként is eladó. Ilona-u. 7. 2459

Ügyes segéd,

ki a rőfösben is jártas, alkalmazást nyer Weisz Móránál Székudvaron, hová az ajánlatok igényekkel együtt küldendők. 2454

Székudvaron lévő

jóforgalmu vegyeskereskedésemet trafik és korlátlan italmérséssel házzal együtt eladom, esetleg szeptember 1-től haszonbérbe kiadom, átvételhez 2—3 ezer korona elegendő. Bővebbet a tulajdonosnál: Stern Lajos, Székudvar. 2407

Dessewffy-utca 14a.

számu uri ház eladó. Értekezhetni ugyanott. 2464

Modern három szobás

utcai lakás fürdőszobával és minden mellékkel együtt, azonnal kiadó. Dömötör mérnök (Lőcs ház.) 2441

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron. Üzleti könyvek és irodai kellékek, papírneműek stb. nagy raktára. Alkalmi vételek könyvek és hangjegyekben. Kerpel László könyv- és papírkereskedése Aradon. 212

Kázkisasszonyok

vagy egy-két gyermek mellé vidékre ajánkozik keresztény urileány. Szives megkereséseket J. Rózsa Simándi-ut 2. kérek. 2472

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 1918

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35—60 kg. nehéz, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszentannán. 1991

Gyermektelen házaspár

házmesternek fizetéssel azonnal felvétetik. Az asszonyok tisztának, ügyes takarítónőnek kell lenni. Ki hosszabb ideig mint szobaleány volt alkalmazásban, előnyben részesül. Cím a kiadóhivatalban. 2448

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Elsőrendű látványosság üzlet.

DICK SAMU

Órák és látványosság

Arad Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látványt a legkülönbözőbb kiállításban. Legfinomabb lorgnettek, orrcsipek és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekerőcsés csont keretekben, legjobb üvegekkel.
● Nagy raktár sűrűségi fokmerőkben, bor, must és szesz részere, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2411

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Csálai állami szőlőtelep.

Arverési hirdetmény.

A csálai állami szőlőtelepen arverési uton eladásra bocsáttatnak:
1. 300 mm. I. oszt. buza.
2. 4 darab feljavított fiatal bika.
Az árverés Csálán folyó évi július 16-án a telep intézőségi irodájában d. e. 9 órakor fog megkezdetni.

A telep kezelőségénél legkésőbb az árverés megkezdésére kitűzött időpont előtt zárt írásbeli ajánlatok is benyújthatók, az írásbeli ajánlatokhoz az ajánlott összeg tíz százaléka csatolandó bánatpénzül. Elkésetten, vagy bánatpénzt nem tartalmazó, vagy nem a telep kezelőségéhez benyújtott ajánlatok, ugyszintén utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A csálai állami szőlőtelep kezelőségétől közelebbi felvilágosítások nyerhetők.

Csálán, 1898. évi július hó 10.

A csálai állami szőlőtelep kezelősége.
2468

Most jelent meg a valódi

= Szegedi = Szakácskönyv

ezernél több ételkészítési utasítással.
Írta: **FÉZI NÉNI**
Kilenczödik javított és a legújabb ételreceptekkel bővített kiadás.

Ara bekötve 5 korona.
Kapható a kiadó ATHENARUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál, Budapest, VII., Rákóczi ut 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Nevelő intézet.

„Szegedi Deák-Otthon“

mint fiúnevelő-intézet nemzetiség és felekezeti különbség nélkül vesz fel növendékeket, kik a középiskolák bármelyikébe, a tanító-képzőbe, a kereskedelmi, polgári, avagy elemi iskolába járnak.

Ellátási díj évi 400 korona.

Bő tájékoztatást nyújtó prospektust készséggel küld

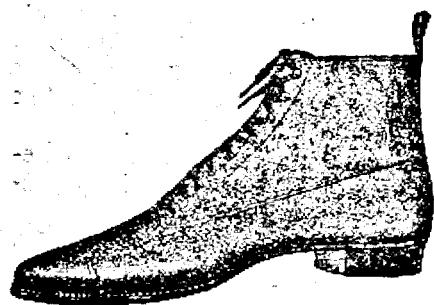
Bohn Károly igazgató.

Szeged, Tisza Lajos-körut; telefon 614

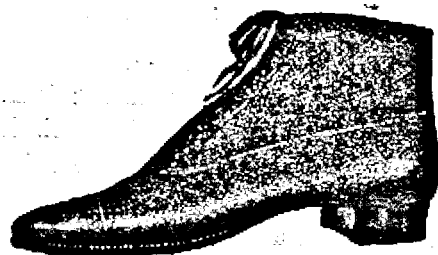
FISCHER CIPŐK

nagy áruháza

Kizárólagosan elsőrendű helybeli kézimunka!

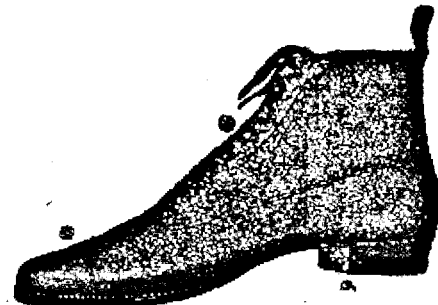
Elsőrendű kézimunka. Férfi strappa cipő boxbőről. Ára forint 5.75.

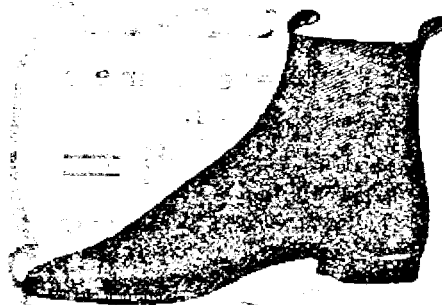
Elsőrendű kézimunka. Uri cipő finom box borból, elegáns forma. Ára forint 7.50

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő a legfinomabb chevro borból, gyönyörű szabás. Ára forint 7.75.

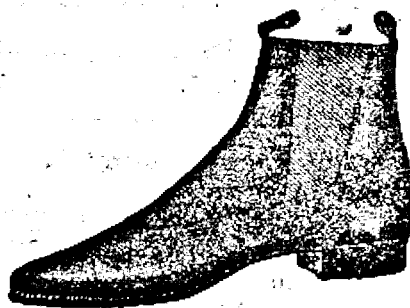
Elsőrendű kézimunka. Férfi cipő finom chevro borból. Ára forint 6.50.

Elsőrendű kézimunka. Férfi cuggos cipő, finom box borból, kényes lábknak. Ára forint 5.50.

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő valódi amerikai formában, a legfinomabb box borból. Ára forint 7.50

Elsőrendű kézimunka. Uri cuggos cipő a legfinomabb párisi chevro borból Ára forint 6.75.

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő valódi párisi chevro borból, amerikai szabás, fűzés vagy gombos. Frt 8.25.

Elsőrendű kézimunka. Női fűzés cipő box borból, kitűnő minőségű. Ára forint 5.50.

Elsőrendű kézimunka. Női fűzés cipő, legfinomabb chevre borból, rendkívül elegáns. Ára forint 6.25.

Elsőrendű kézimunka. Női fűzés cipő barna chevro borból, elegáns forma. Ára forint 5.90.

Elsőrendű kézimunka. Női gombos cipő legfinomabb chevro borból, gyönyörű forma. Ára forint 6.50.

Elsőrendű kézimunka. Női cipő finom box borból, kitűnő minőségű. Ára forint 5.90.

Elsőrendű kézimunka. Gyermekcipő erős felső bőr és erős talp. Ára forint 2.50, 3.—.

Elsőrendű kézimunka. Női cipő kivágott finom valódi chevro borból. Ára forint 4.75.

Elsőrendű kézimunka. Női chevro félcipő, elegáns szabás. Ára forint 4.90.

Elsőrendű kézimunka. Női félcipő, finom barna chevro borból. Ára forint 5.—.

Finom erős fűzés. Ára forint 3.25, 3.75.

1101